

■ БУХГАЛТЕРІЯ: ■ ■ БЮДЖЕТ ■

№ 18 (454)

травень 2023 року

**ПЕРЕМОГА
ЗА НАМИ!
ВСЕ БУДЕ
УКРАЇНА!**



Код передплатника для консультацій у травні 2023 року – 1956

**СТРІЧКА НОВИН** 3**ЕКСПРЕС-ВІДПОВІДІ****З позначкою «терміново»**

Держлабораторія з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів: чи є пільги зі сплати земельного податку? ... 6

Строкові трудові договори з педагогами-пенсіонерами ЗЗСО 6

(індивідуальна податкова консультація ГУ ДПС у Дніпропетровській області від 27.12.2022 р. № 2389/ІПК/04-36-04-02-15, лист МОН від 20.02.2023 р. № 1/2450-23)

**ДОКУМЕНТИ ТА КОМЕНТАРІ***Офіційні роз'яснення***Заклади освіти**

Людмила Линник

Мобілізованого педагога оголошено безвісти відсутнім: чи продовжувати зберігати середній заробіток? 8

(коментар до листа МОН від 14.04.2023 р. 1/5288-23)

Алла Головка

Оцінювання учня, який навчається за сімейною (домашньою) формою навчання 11

(коментар до листа МОН від 24.02.2021 р. № 4.5/267-21)

**СТАТТІ****Бухоблік**

Альона Кісільова, Любов Крута

Обдаровані діти, медалісти, переможці конкурсів та змагань: обліковуємо нагородну атрибутику та подарунки 14

Майже всі установи, які працюють на розвиток дітей, рано чи пізно стикаються з їх заохоченням за певні досягнення. Для популяризації

спорту, відзначення дітей з особливими здібностями до науки, проведення різних освітніх і культурних заходів потрібні нагороди, подарунки та відзнаки. Своєю чергою для бухгалтерської служби виникає купа роботи, починаючи із закупівлі атрибутики, подарунків і закінчуючи їх списанням й оподаткуванням доходів. Про це та інше докладніше поговоримо в матеріалі.

(індивідуальна податкова консультація ДПСУ від 20.02.2020 р. № 709/6/99-00-04-06-03-06/ІПК, лист ДКСУ від 26.04.2023 р. № 15-12-12/7235)

**ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК****Заклади освіти**

Олена Макарук

Погодинна оплата в разі заміни вчителя: чи нараховувати доплати та надбавки 22

Лікарняні

Людмила Балла

Відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею 6 років: чи зараховується до страхового стажу? 23

(лист ПФУ від 12.04.2023 р. № 2800-030401-8/19784 (витяг))

Людмила Балла

Працівнику, який проходить курси підвищення кваліфікації, відкрито лікарняний: чи оплачувати його? 25

(лист ПФУ від 25.04.2023 р. № 2800-030401-8/22536 (витяг))

Публічні закупівлі

Людмила Линник

Договір ЦПХ на проведення корекційних занять з дітьми з особливими освітніми потребами: правила закупівлі та оприлюднення 29

Місцеве самоврядування

Людмила Линник

Чи може секретар ради звільнити працівника за відсутності голови? 31



ПЕРЕДПЛАТНИКА для КОНСУЛЬТАЦІЙ
У ТРАВНІ 2023 РОКУ

1956

Головний редактор
Вітковська О. М.

Засновник і видавець газети
ТОВ «Видавнича група «АС»

Редакція:
а/с 110, м. Київ, 03186
тел.: +38 (067) 574-60-03

Електронна пошта:
bb@ibuhgalter.net
сайт: www.ibuhgalter.net

Електронна версія:
www.ibuhgalter.net

Відділ передплати:
тел. 0 800 300 395

Рестраційне свідоцтво:
КВ №20040-9840Р від 01.07.2013 р.

Передплатний індекс:
українська мова 68905

Ціна договірної

Періодичність виходу: 4 рази на місяць

© ТОВ «Видавнича група «АС»

Повне або часткове
відтворення авторських матеріалів,
розміщених у газеті
«Бухгалтерія: бюджет», допускається
тільки з письмового дозволу
ТОВ «Видавнича група «АС»

НОВА МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ НАЛЕЖНОСТІ ПРОГРАМ ДО СФЕРИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ: ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН НЕМАЄ

Мінцифри наказом від 29.03.2023 р. № 34 затвердило нову Методику визначення належності бюджетних програм, завдань, проєктів, робіт до сфери інформатизації (далі — Методика № 34).

Оновлення пов'язане з ухваленням нового Закону України «Про Національну програму інформатизації» від 01.12.2022 р. № 2807-IX і приведенням нормативки вже під новий Закон (детальніше див. у газеті «Бухгалтерія: бюджет»,

№ 3/2023, с. 6). Тому загалом змін Методика № 34 не привнесла. Для наочності далі наводимо додаток до Методики № 34. Зверніть увагу: єдина відмінність полягає в тому, що **системи відеоспостереження** тепер не виділено в окремому рядку, як це було раніше (з кодом 32323500-8), а зроблено примітку ** до коду 32320000-2 «Телевізійне й аудіовізуальне обладнання», що він застосовується в разі закупівлі за кодом ДК 021:2015: 32323500-8 Системи відео спостереження.

ПЕРЕЛІК КОДІВ НАЦІОНАЛЬНОГО КЛАСИФІКАТОРА УКРАЇНИ ДК 021:2015 «ЄДИНИЙ ЗАКУПІВЕЛЬНИЙ СЛОВНИК», ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ НАЛЕЖНІСТЬ БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ, ЗАВДАНЬ, ПРОЄКТІВ, РОБІТ ДО СФЕРИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

Код CPV*	Опис
30200000-1	Комп'ютерне обладнання та приладдя
32320000-2**	Телевізійне й аудіовізуальне обладнання
32400000-7 (крім 32440000-9)	Мережі
32540000-0	Комунаційні щити
32570000-9	Комунаційне обладнання
32580000-2	Інформаційне обладнання
35710000-4	Системи керування, контролю, зв'язку та комп'ютерні системи
48000000-8	Пакети програмного забезпечення та інформаційні системи
71200000-0***	Архітектурні та супутні послуги
71300000-1***	Інженерні послуги
72000000-5	Послуги у сфері інформаційних технологій: консультування, розробка програмного забезпечення, послуги мережі Інтернет і послуги з підтримки
73100000-3****	Послуги у сфері наукових досліджень та експериментальних розробок
73200000-4****	Консультаційні послуги у сфері НДДКР
73300000-5****	Проектування та виконання НДДКР

* Розділ, група, клас загалом або категорія.

** Застосовується в разі закупівлі за кодом ДК 021:2015: 32323500-8 Системи відеоспостереження.

*** У разі, якщо при розробленні проектно-кошторисної документації об'єкта будівництва та/або при виконанні будівельних робіт передбачаються технічні, технологічні, інженерні рішення інформатизації та/або їх кошторисна вартість, за умови, що вартість таких складових дорівнює або перевищує суму, наведену в пункті 13 Положення про формування та виконання Національної програми інформатизації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31 серпня 1998 року № 1352 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 1 червня 2011 року № 582).

**** У разі, якщо послуги належать до сфер інформаційних систем, інформаційних технологій, програмного забезпечення або містять в складі роботи або послуги у сфері інформатизації.

Методика № 34 набирає чинності з дня її офіційного оприлюднення (на момент підготовки номера не оприлюднено).

ФОНД ДЕКАРБОНІЗАЦІЇ ТА МОЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МІСЦЕВИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ НА ПОТОЧНІ ВИДАТКИ: УХВАЛЕНО ЗМІНИ ДО БКУ

Законом України від 11.04.2023 р. № 3035-IX внесено зміни до Бюджетного кодексу України від 08.07.2010 р. № 2456-VI (далі — БКУ). Зміни здебільшого пов'язані з воєнним станом та його наслідками.

Так, передбачається утворення Державного фонду декарбонізації та енергоефективної трансформації (нова ст. 24^б БКУ). Декарбонізація (комплекс заходів з обмеження масштабів або темпів глобального потепління) набуває своєї актуальності в умовах воєнних дій. Кількість вибухів, пожеж

і викидів у повітря у зв'язку з цим збільшилась в рази і потребує термінового реагування. Джерелами наповнення фонду будуть доходи держбюджету від екологічного податку, що справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення, інвестицій та інших не заборонених джерел. Використовуватимуться кошти фонду на заходи з впровадження енергоефективності та альтернативних джерел енергії тощо. Порядок використання коштів фонду декарбонізації має затвердити КМУ.

Ще одним цікавим моментом є можливість спрямувати в період дії воєнного стану, як виняток з положень ч. 1 ст. 72 і ч. 1 ст. 74 БКУ, місцеві запозичення від міжнародних фінансових організацій на поточні видатки місцевих бюджетів та надання фінансової підтримки комунальним підприємствам для погашення ними кредитів, залучених у міжнародних фінансових організаціях у попередні періоди під місцеві гарантії, якщо таке цільове призначення

передбачено умовами кредитних угод з міжнародними фінансовими організаціями (оновлений п. 22⁶ розд. VI «Прикінцеві та перехідні положення» БКУ).

Також певні зміни передбачено щодо залучення в умовах воєнного стану благодійних внесків на заходи з відсічі збройної агресії та звітності про їх використання і залишки.

Закон № 3035 набрав чинності **06.05.2023 р.**

ОТРИМАННЯ ЛІЦЕНЗІЇ ЗАКЛАДАМИ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Заклади професійної (професійно-технічної) освіти незалежно від форм власності та підпорядкування розпочинають діяльність, пов'язану з підготовкою кваліфікованих робітників та наданням інших освітніх послуг, після отримання ліцензії. Це встановлено ст. 19 Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» від 10.02.1998 р. № 103/98-ВР.

Наразі Законом України від 10.04.2023 р. № 3025-IX до цієї норми **додано уточнення.**

Так, визначено, що підставами для переоформлення ліцензії, крім підстав, визначених Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності», **також є:**

1) реорганізація юридичних осіб, що мають ліцензії на провадження освітньої діяльності, шляхом злиття, приєднання або перетворення;

2) зміна форми власності закладу професійної (професійно-технічної) освіти;

3) реорганізація структурного підрозділу (філії) суб'єкта, що провадить освітню діяльність за відповідними професіями у сфері професійної (професійно-технічної) освіти;

4) зміна найменування чи юридичної адреси (без зміни місця провадження освітньої діяльності) закладу та/або відокремленого структурного підрозділу;

5) зміна назви професії (професійної назви роботи) або класу кваліфікаційного угруповання за Національним класифікатором України «Класифікатор професій», за якими здійснюються підготовка здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти та/або професійне (професійно-технічне) навчання.

Переоформлення ліцензії на провадження освітньої діяльності здійснюється без проведення процедури ліцензування на основі ліцензій відповідних юридичних осіб.

Закон № 3025 набрав чинності **06.05.2023 р.**

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ПИТАННІ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ УЧАСНИКАМ ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ

Законом України від 11.04.2023 р. № 3051-IX внесено зміни до ст. 51 Закону України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 р. № 463-IX, якими в обов'язковому щорічному підвищенні кваліфікації педагогічних працівників шляхом перерозподілу кількості годин, передбачених для цього, **виділено не менше 10% загальної кількості годин на вдосконалення знань, вмінь і практичних**

навичок у питанні надання психологічної підтримки учасників освітнього процесу.

Ухвалення відповідних змін зумовлено повномасштабною війною російської федерації проти України, яка критично впливає на стан психологічного здоров'я учасників освітнього процесу та безпосередню організацію навчання.

Закон № 3051 набирає чинності **05.06.2023 р.**

ЗАКУПІВЛЮ ГАЗУ ДЛЯ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ ЗА ПІЛЬГОВИМИ УМОВАМИ ПРОДОВЖЕНО

Постановою КМУ від 25.04.2023 р. № 394 внесено зміни до постанови КМУ від 19.07.2022 р. № 812 та продовжено **до 31.08.2023 р. включно** виконання ТОВ «Газопостачальна компанія "Нафтогаз Трейдинг"» спеціальних обов'язків на ринку природного газу для забезпечення потреб виробників теплової енергії та бюджетних установ.

Закупівлю газу на період з 01.05.2023 р. по 31.08.2023 р. бюджетні установи мають здійснити як нову потребу із за-

стосуванням п. 13 (у разі наявності підстав) та п. 15 Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених постановою КМУ від 12.10.2022 р. № 1178.

Постанова № 394 набрала чинності **29.04.2023 р.**

МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ЗА РІШЕННЯМИ ВІЙСЬКОВИХ АДМІНІСТРАЦІЙ: ВІДПОВІДНО ДО ДОГОВОРІВ

Постановою КМУ від 28.04.2023 р. № 399 **скасовано** можливість ухвалення рішень військових адміністрацій населених пунктів, обласних, районних та Київської міської військових адміністрацій про передачу коштів у вигляді міжбюджетного трансферту до відповідного місцевого бюджету без укладан-

ня договорів. Відповідні зміни внесено до п.п. 2 п. 1 постанови КМУ від 11.03.2022 р. № 252. А це означає, що трансферти між місцевими бюджетами мають надаватись на умовах, передбачених у договорах, як того вимагає ст. 101 Бюджетного кодексу України від 08.07.2010 р. № 2456-VI.

Також **виключено** абз. 8 п.п. 2 п. 1 постанови КМУ від 11.03.2022 р. № 252, який передбачав, що військові адміністрації населених пунктів, обласні, районні та Київська міська військові адміністрації здійснюють управління коштами місцевих бюджетів без оприлюднення нормативно-

правових актів та інших документів, які застосовуються під час бюджетного процесу.

Постанова № 399 набрала чинності з дня оприлюднення — **03.05.2023 р.**

ЗМІНИ В ПОРЯДКУ ОЦІНКИ МАЙНА ПЕРЕД ПРИВАТИЗАЦІЄЮ

На підставі наказу ФДМУ від 16.03.2023 р. № 511 внесено зміни до Порядку оцінки орендованого нерухомого майна, що містить невід'ємні поліпшення, здійснені за час його оренди, під час приватизації, затвердженого наказом ФДМУ від 27.02.2004 р. № 377. Зокрема, оновлено п. 2.2 Порядку щодо переліку підтвердних документів стосовно проведених орендарем поліпшень та їх подання суб'єкту оцінювання.

Також наказом № 511 визнано таким, що втратив чинність, наказ ФДМУ «Про затвердження Порядку визначення відсоткового співвідношення державної частки та частки орендаря у ринковій вартості єдиного (цілісного) майнового комплексу, переданого в оренду» від 27.02.2004 р. № 376. Відтак відсоткове співвідношення державної частки

та частки орендаря в ринковій вартості єдиного (цілісного) майнового комплексу вже не впливатиме на вартість майна під час продажу.

Відповідно до ч. 3 ст. 18 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» від 18.01.2018 р. № 2269-VIII ціна продажу об'єкта приватизації зменшується на суму компенсації невід'ємних поліпшень.

Якщо покупцем об'єкта приватизації стає орендар, вартість невід'ємних поліпшень зараховується йому під час остаточного розрахунку за об'єкт приватизації.

Наказ № 511 набирає чинності з дня його офіційного опублікування (на момент підготовки номера не опубліковано).

АКРЕДИТАЦІЯ ЗОЗ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Постановою КМУ від 21.04.2023 р. № 362 внесено зміни до постанови КМУ «Про затвердження Порядку акредитації закладу охорони здоров'я» від 15.07.1997 р. № 765.

Установлено, що:

- на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих рф, перелік яких затверджується Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, **акредитація закладу охорони здоров'я не проводиться** протягом періоду тимчасової окупації, бойових дій та шести місяців з ви-

значеної дати припинення бойових дій на відповідних територіях;

- акредитаційний сертифікат закладів охорони здоров'я, строк дії якого закінчився в період воєнного стану або за три місяці до дня введення воєнного стану, **продовжує діяти до завершення 12 місяців** із визначеної дати припинення бойових дій на відповідних територіях, перелік яких затверджується Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій.

Постанова № 362 набрала чинності **28.04.2023 р.**

УХВАЛЕНО НОВИЙ ЗАКОН ПРО СЛУЖБУ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

2 травня 2023 року ухвалено Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 05.01.2022 р. № 6504.

Він регулює відносини, що виникають у зв'язку із вступом громадян України на службу в органи місцевого самоврядування, її проходженням та припиненням, визначає правовий статус службовців місцевого самоврядування, особливості служби виборних посадових осіб, а також особливості трудових відносин, що виникають у зв'язку з перебуванням осіб на патронатній службі в органах міс-

цевого самоврядування. Законом також визначено нові правові та організаційні засади служби в органах місцевого самоврядування.

Закон набирає чинності через 6 місяців з дня опублікування, але **не раніше ніж через 6 місяців з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні.**

Тому час на вивчення та ознайомлення ще є. І ми обов'язково будемо розглядати його положення на сторінках газети «Бухгалтерія: бюджет».



3 ПОЗНАЧКОЮ «ТЕРМІНОВО»

Держлабораторія з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів: чи є пільги зі сплати земельного податку?



Лабораторія з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів є державною установою у структурі Держпродспоживслужби, що повністю фінансується за рахунок коштів держбюджету. На території установи розташовані земельні ділянки на праві постійного користування. Чи є підстави для користування пільгою зі сплати земельного податку згідно з *п.п. 282.1.4 ст. 282 ПКУ*?

Згідно з *п.п. 14.1.72 і 269.1.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI* (далі — *ПКУ*) **землекористувачі**, яким відповідно до закону надані в користування земельні ділянки державної та комунальної власності **на правах постійного користування**, є платниками земельного податку. І бюджетні установи — **не виняток**.

При цьому *ст. 282 ПКУ* визначає певний перелік установ (закладів), які мають пільги зі сплати земельного податку. Підкреслимо: державних лабораторій з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів у цьому переліку **немає**.

А закладом охорони здоров'я (заклади охорони здоров'я, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, мають право на пільгу) лабораторія не є. Отже, **лабораторія не може** скористатися правом на пільгу із земельного податку, передбачену *п.п. 282.1.4 ПКУ*, що підкреслили податківці в *ІПК від 27.12.2022 р. № 2389/ІПК/04-36-04-02-15* (див. с. 7).

У цій же *ІПК* податківці нагадали, що органи місцевого самоврядування (ОМС) мають право встановлювати пільги щодо земельного податку, що сплачується на відповідній території. Такі повноваження місцевих рад передбачені *п. 284.1 ПКУ*. Втім, *п.п. 12.3.7 ПКУ* **не дозволяє ОМС встановлювати індивідуальні пільгові ставки місцевих податків та зборів для окремих юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців і фізичних осіб або звільняти їх від сплати таких податків та зборів**.

А от **пільги за галузевою належністю цілком можливі**. Адже підставами для надання податкових пільг є **особливості, що характеризують певну групу платників податків, вид їх діяльності, об'єкт оподаткування або характер та суспільне значення здійснюваних ними витрат** (*п. 30.2 ПКУ*). Отже, ОМС може встановити пільгу для всіх лабораторій з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, які розташовані на відповідній території.

Алла Головка, експерт газети

Строкові трудові договори з педагогами-пенсіонерами ЗЗСО



Рішенням КСУ від 07.02.2023 р. № 1-р/2023 визнано таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), абз. 3 ч. 2 ст. 22 Закону про загальну середню освіту. Як треба вчинити з педагогами-пенсіонерами?

Так, КСУ рішенням від 07.02.2023 р. № 1-р/2023 визнав **неконституційним** абз. 3 ч. 2 ст. 22 Закону України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 р. № 463-IX. Він передбачав, що педагогічні працівники державних і комунальних ЗЗСО, **які досягли пенсійного віку та яким виплачується пенсія за віком, працюють** на основі трудових договорів, що укладаються **строком від одного до трьох років**. Тобто запроваджував виключно строкову форму роботи для цієї категорії працівників. Відповідно, **з 07.02.2023 р. зазначена норма не діє**.

Які дії мають бути в керівництва у зв'язку з такими новаціями, ми розібрали в газеті «Бухгалтерія: бюджет», № 7/2023, с. 12.

Тому тільки нагадаємо основне.

По-перше, якщо дата досягнення педагогічним працівником пенсійного віку припадає на період після після 07.02.2023 р., то переводити його на строковий трудовий договір **не треба!** Це підкреслило МОН у листі від 20.02.2023 р. № 1/2450 (див. с. 7).

По-друге, педагоги, які на 07.02.2023 р. працювали за строковими трудовими договорами, **мають бути переведені на безстрокові трудові договори**. Як це правильно зробити, ми пояснювали в газеті «Бухгалтерія: бюджет», № 7/2023, с. 12.

Алла Головка, експерт газети

ДОКУМЕНТИ ДО КОНСУЛЬТАЦІЇ

ГУ ДПС У ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Щодо пільг зі сплати земельного податку

Індивідуальна податкова консультація від 27.12.2022 р. № 2389/ІПК/04-36-04-02-15

Головне управління ДПС у Дніпропетровській області на звернення <...> міжрайонної державної лабораторії Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (далі — Лабораторія) щодо надання індивідуальної податкової консультації з земельного податку (далі — Податок), керуючись статтею 52 Податкового кодексу України (далі — Кодекс), повідомляє.

Лабораторія поінформувала, що є державною установою у структурі Держпродспоживслужби, що повністю фінансується за рахунок коштів Державного бюджету. У відповідності до Положення Лабораторія надає ряд послуг на платній основі, отримані кошти від яких спрямовує на спеціально відкритий в органах Казначейства рахунок до Державного бюджету України. Кошти, отримані лабораторію від надання платних послуг, спрямовуються виключно на реалізацію повноважень, передбачених Положенням лабораторії, та на забезпечення її діяльності.

У користуванні Лабораторії на території м. <...> перебувають земельні ділянки на праві постійного користування.

Лабораторія просить надати роз'яснення щодо наявності у неї підстав для користування пільгою зі сплати земельного податку у відповідності до вимог пп. 282.1.4 п 282.1 ст. 282 Кодексу.

Пунктом 1 Положення про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2015 р. № 667 (далі — Служба) встановлено, що Служба є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України та який реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, сферах безпечності та окремих

показників якості харчових продуктів, карантину та захисту рослин, ідентифікації та реєстрації тварин, санітарного законодавства, попередження та зменшення вживання тютюнових виробів та їх шкідливого впливу на здоров'я населення, метрологічного нагляду, ринкового нагляду в межах сфери своєї відповідальності, насінництва та розсадництва (в частині сертифікації насіння і садивного матеріалу, охорони прав на сорти рослин), державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів і рекламу в цій сфері.

Тобто, Лабораторія не має підстав для віднесення її до закладу охорони здоров'я і, як наслідок, не може скористатися правом на пільгу з земельного податку, передбачену пп. 282.1.4 п 282.1 ст. 282.

Одночасно повідомляємо, що до повноважень органів місцевого самоврядування належить встановлення, зокрема пільг з Податку, що сплачується на відповідній території, проте їм не дозволяється встановлювати індивідуальні пільгові ставки Податку для окремих юридичних осіб або звільняти їх від сплати Податку (пп. 12.3.7 п. 12.3 ст. 12, п. 284.1 ст. 284 Кодексу)

Згідно з п. 102.9. ст. 102 Кодексу на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану, що вводиться в Україні, зупиняється перебіг строків, визначених цим Кодексом, іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, крім випадків, передбачених цим Кодексом.

Індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію (пункт 52.2 статті 52 глави 3 розділу II Кодексу).

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Щодо правомірності укладання строкових трудових договорів з педагогічними працівниками закладів загальної середньої освіти, які досягли пенсійного віку та почали отримувати пенсію за віком після 01.07.2020 р.

Лист від 20.02.2023 р. № 1/2450-23

На лист <...> щодо правомірності укладання строкових трудових договорів з педагогічними працівниками закладів загальної середньої освіти, які досягли пенсійного віку та почали отримувати пенсію за віком після 01.07.2020 р., повідомляємо.

Питання щодо укладення та припинення строкових трудових договорів регламентовано статтями 24 та 36 Кодексу законів про працю України.

Відповідно до абзацу другої частини другої статті 22 Закону України «Про повну загальну середню освіту» (далі —

Закон) педагогічні працівники закладів освіти приймаються на роботу за трудовими договорами відповідно до вимог цього Закону та законодавства про працю.

Разом з тим, Законом у абзаці третьому частини другої вказаної статті передбачалося, що педагогічні працівники державних і комунальних закладів загальної середньої освіти, які досягли пенсійного віку та яким виплачується пенсія за віком, працюють на основі трудових договорів, що укладаються строком від одного до трьох років.

Проте, Конституційний Суд України своїм Рішенням від 7 лютого 2023 року № 1-р/2023 визнав абзац третьої частини другої статті 22 Закону таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним) і втрачає чинність із дня ухвалення Конституційним Судом України цього Рішення.

Конституційний Суд зауважив, що педагог, який раніше мав право на укладення безстрокового трудового договору та користувався таким правом протягом певного періоду,

не може бути позбавлений цього права лише з огляду на досягнення ним пенсійного віку та факту отримання пенсії, оскільки Конституція України не пов'язує право на працю та свободу укладення трудового договору з досягненням певного віку, з отриманням пенсії чи з роботою в установах певної форми власності.

Водночас у Рішенні зазначено, що Конституція України не встановлює граничних вікових обмежень для зайняття педагогічною діяльністю, заміщення посад педагогічних працівників у закладах освіти.

З огляду на зазначене, педагогічні працівники, які досягли пенсійного віку та отримують пенсію за віком, можуть наразі продовжувати педагогічну діяльність без укладання строкового трудового договору та без обмеження їхніх прав у трудових відносинах.

Заступник Міністра Віра РОГОВА

Б

 Заклади освіти



МОБІЛІЗОВАНОГО ПЕДАГОГА ОГОЛОШЕНО БЕЗВІСТИ ВІДСУТНІМ: ЧИ ПРОДОВЖУВАТИ ЗБЕРІГАТИ СЕРЕДНІЙ ЗАРОБІТОК?

Людмила Линник,

юрист газети «Бухгалтерія: бюджет»

(коментар до листа МОН від 14.04.2023 р. 1/5288-23; документ див. на с. 10)

ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗАРОБІТКУ ЗА МОБІЛІЗОВАНИМ ПЕДАГОГОМ

Нагадаємо, до 19.07.2022 р. відповідно до **ч. 3 ст. 119 КЗпП**¹ за всіма працівниками, призваними на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період або прийнятими на військову службу за контрактом, у тому числі шляхом укладення нового контракту на проходження військової служби, під час дії особливого періоду на строк до його закінчення

або до дня фактичного звільнення **зберігалися** місце роботи, посада і **середній заробіток**.

Законом № 2352² обсяг цих гарантій **переглянуто**: збереження середнього заробітку **виключено**. З **19.07.2022 р.** за вищевказаною категорією працівників зберігається **лише місце роботи і посада**. Відповідні зміни внесені до **ч. 3 ст. 119 КЗпП**.



НАГАДАЄМО. Однак педагогічні та науково-педагогічні працівники стали в цій ситуації винятком, оскільки гарантії для

¹ Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р.

² Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо оптимізації трудових відносин» від 01.07.2022 р. № 2352-IX.

3

Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу» від 25.03.1992 р. № 2232-III.

4

Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII.

5

Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV.

6

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV.

7

Закон України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» від 12.07.2018 р. № 2505-VIII.

8

Закон України «Про соціальний і правовий захист військово-службовців та членів їх сімей» від 20.12.1991 р. № 2011-XII.

9

<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/41072>

них передбачені профільним законодавством.

Так, відповідно до ч. 2 ст. 39 Закону № 2232 громадяни України, **призвані на строкову військову службу, військову службу за призовом під час мобілізації**, на особливий період, або прийняті на військову службу за контрактом у разі виникнення кризової ситуації, що загрожує національній безпеці, оголошення рішення про проведення мобілізації та (або) введення воєнного стану, **користуються гарантіями, передбаченими в тому числі й ч. 2 ст. 57 Закону про освіту**.

Своєю чергою в ч. 2 ст. 57 Закону про освіту сказано, що в разі **проходження військо-**

вої служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, **або** військової служби за призовом осіб із числа резервістів в особливий період **за педагогічними на науково-педагогічними працівниками зберігається попередній середній заробіток**. У разі хвороби або каліцтва попередній середній заробіток виплачується до відновлення працездатності або встановлення інвалідності.

Тож з 19.07.2022 р. за педагогічними на науково-педагогічними працівниками, які проходять військову службу, роботодавці продовжують **зберігати середній заробіток**. Детально це питання ми розглядали з урахуванням листів МОН та Мінекономіки в газеті «Бухгалтерія: бюджет», № 33/2022, с. 20.

МОБІЛІЗОВАНИЙ ЗНИК БЕЗВІСТИ

Слід зауважити, що гарантії, визначені в ч. 3 ст. 119 КЗпП, зберігаються за працівниками, які під час проходження військової служби отримали поранення (інші ушкодження здоров'я) та перебувають на лікуванні у медичних закладах, а також потрапили у полон або **визнані безвісно відсутніми**, на строк до дня, наступного за днем їх взяття на військовий облік у районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки, Центральному управлінню або регіональних органах СБУ, відповідному підрозділі Служби зовнішньої розвідки України після їх звільнення з військової служби у разі закінчення ними лікування в медичних закладах незалежно від строку лікування, повернення з полону, **появи їх після визнання безвісно відсутніми або до дня оголошення судом їх померлими** (ч. 4 ст. 119 КЗпП).



ДО ВІДОМА. Порядок визнання фізособи безвісно відсутньою та померлою встановлюється ЦПКУ (ст. 43 та 46 ЦКУ).

Крім цього, правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин (якими є збройний конфлікт і воєнні дії), правове регулювання суспільних відносин, пов'язаних із набуттям правового статусу осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, з обліком, розшуком та соціальним захистом таких осіб і членів їхніх сімей, забезпечує Закон № 2505.

Зокрема, відповідно до ч. 2 ст. 9 Закону № 2505 особам, які зникли безвісти за особливих обставин **під час проходження вій-**

ської служби, надаються гарантії, передбачені Законом № 2011 та іншими актами законодавства України. Своєю чергою, за нормами ч. 2 ст. 39 Закону № 2011 громадяни України, призвані на строкову військову службу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, або прийняті на військову службу за контрактом у разі виникнення кризової ситуації, що загрожує національній безпеці, оголошення рішення про проведення мобілізації та (або) введення воєнного стану, **користуються гарантіями, передбаченими ч. 3 ст. 119 КЗпП**.



ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Отже в сукупності за нормами ч. 3, 4 ст. 119 КЗпП та ст. 57 Закону про освіту за мобілізованим педагогом, якого визнано безвісно відсутнім, **зберігаються місце роботи і посада та середній заробіток до дня, наступного за днем його появи після визнання безвісно відсутнім, або до дня оголошення судом померлим**. Про що зазначає МОН у листі, що коментується.

При цьому з появою особи після визнання її безвісти відсутньої питання про збереження середнього заробітку вирішуватиметься окремо залежно від того, продовжуватиме педагог перебувати на військовій службі чи буде демобілізований.

Поки що обставини такі. Хоча, як зазначає МОН, з грудня 2022 року на розгляді ВРУ перебуває законопроект № 8313, покликаний урівняти всіх мобілізованих в особливий період незалежно від категорії працівників.

Тобто, якщо його буде ухвалено, то за педагогічними та науково-педагогічними працівниками не будуть зберігатися середній заробіток (у тому числі в разі визнання їх безвісти відсутніми), а будуть зберігатися тільки місце роботи (посаду).

ДОКУМЕНТ, ЩО КОМЕНТУЄТЬСЯ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Щодо збереження середнього заробітку за мобілізованим педагогом, який зник безвісти

Лист від 14.04.2023 р. № 1/5288-23

У Міністерстві освіти і науки України розглянуто <...> звернення <...> щодо збереження середнього заробітку педагогічному працівнику, який проходить військову службу за призовом під час мобілізації та зниклий безвісти, і в межах компетенції повідомляємо.

Згідно із частиною другою статті 39 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» громадяни України, призвані на строкову військову службу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, або прийняті на військову службу за контрактом у разі виникнення кризової ситуації, що загрожує національній безпеці, оголошення рішення про проведення мобілізації та (або) введення воєнного стану, користуються гарантіями, передбаченими частиною третьою статті 119 Кодексу законів про працю України, а також частиною першою статті 53 і частиною другою статті 57 Закону України «Про освіту», частиною другою статті 44, частиною першою статті 54 і частиною третьою статті 63 Закону України «Про фахову передвищу освіту», частиною другою статті 46 Закону України «Про вищу освіту».

Відповідно до статті 119 Кодексу законів про працю України (далі — КЗпП) за працівниками, призваними на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період або прийнятими на військову службу за контрактом, у тому числі шляхом укладення нового контракту на проходження військової служби, під час дії особливого періоду на строк до його закінчення або до дня фактичного звільнення зберігаються місце роботи і посада на підприємстві, в установі, організації, фермерському господарстві, сільськогосподарському виробничому кооперативі незалежно від підпорядкування та форми власності і у фізичних осіб — підприємців, у яких вони працювали на час призову.

Зазначені гарантії зберігаються також за працівниками, які визнані безвісно відсутніми, на строк до дня, наступного за днем появи їх після визнання безвісно відсутніми, або до дня оголошення судом їх померлими.

Тобто статтею 119 КЗпП передбачено, що за працівниками, які були призвані на військову службу за призовом під час мобілізації та визнані безвісно відсутніми на строк до дня, наступного за днем появи їх після визнання безвісно відсутніми, або до дня оголошення судом їх померлими, зберігаються місце роботи і посада.

Збереження середнього заробітку за педагогічними та науково-педагогічними працівниками на період проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, або військової служби за призовом осіб із числа резервістів в особливий період на сьогодні регламентовано частиною другою статті 57 Закону України «Про освіту».

Оскільки Законом України «Про освіту» встановлено гарантії на період проходження військової служби, а Законом України «Про військовий обов'язок і військову службу» визначено, що період проходження військової служби не припиняється, якщо працівника визнано відсутнім безвісти; то вважаємо, що за педагогічним працівником, який визнаний безвісно відсутнім, на строк до дня, наступного за днем появи його після визнання безвісно відсутніми, або до дня оголошення судом його померлим, має зберігатися середній заробіток.

Водночас повідомляємо, що у Верховній Раді України зареєстровано проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань» (реєстр. № 8313 від 27.12.2022 р.), яким пропонується задля справедливих і рівних умов для усіх військовослужбовців України внесення змін до частини другої статті 57 Закону України «Про освіту» та до частини третьої статті 63 Закону України «Про фахову передвищу освіту» щодо скасування права педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів освіти, які проходять військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, або військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, на збереження середнього заробітку за основним місцем роботи (у закладі освіти).

Заступник Міністра Світлана ДАНИЛЕНКО **Б**

 Заклади освіти


ОЦІНЮВАННЯ УЧНЯ, ЯКИЙ НАВЧАЄТЬСЯ ЗА СІМЕЙНОЮ (ДОМАШНЬОЮ) ФОРМОЮ НАВЧАННЯ

Алла Головка,

експерт газети «Бухгалтерія: бюджет»

(коментар до листа МОН від 24.02.2021 р. № 4.5/267-21; документ див. на с. 13)



1
Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах, затверджене наказом МОН від 12.01.2016 р. № 8.

2
Державний стандарт початкової освіти, затверджений постановою КМУ від 21.02.2018 р. № 87.

3
Інструкція про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затверджена наказом МОН від 15.04.1993 р. № 102.

У коментованому листі МОН пояснило питання оплати праці вчителю за оцінювання навчальних досягнень учнів, які здобувають освіту **за сімейною (домашньою) формою навчання** в закладі загальної середньої освіти (далі — ЗЗСО).

! **ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!** З часів видання коментованого листа певні норми в Положенні № 8¹ (визначає порядок здобуття освіти за сімейною (домашньою) формою) були підкориговані, але на порядок оплати оцінювання вони загалом не вплинули.

Оцінювання (атестація) Згідно з п. 5 розд. III Положення № 8 здобувачі освіти за сімейною (домашньою) формою проходять:

- підсумкове (семестрове та річне, що здійснюється за результатами семестрового) **оцінювання**;
- **атестацію**.



ДО ВІДОМА. За бажанням одного з батьків, інших законних представників здобувача освіти, який навчається за *Державним стандартом початкової освіти*², індивідуальним навчальним планом може бути визначено проведення оцінювання додатково (більше двох разів на рік). Таке оцінювання проводиться як формувальне та відбувається шляхом спостереження за здобувачем освіти в різних видах навчальної діяльності або за допомогою інших засобів формувального оцінювання.

Згідно з п. 10 розд. I Положення № 8 оцінювання може відбуватися:

- **разом** з усіма учнями свого класу.
- **окремо** від учнів свого класу.

У таблиці наведена кількість годин, які відповідно до п. 2 розд. V Положення № 8 відведено на оцінювання учнів, які навчаються за сімейною (домашньою) формою.

Години роботи з учнями

Вид робіт	Скільки годин відведено на роботу?
Підсумкове (семестрове, річне), формувальне оцінювання	1 навчальна година з кожного навчального предмета
Проведення атестації в закладі освіти (якщо вона проводиться не разом з іншими здобувачами освіти відповідного класу)	<ul style="list-style-type: none"> • з української мови або мови навчання національних меншин (диктант) — 1 навчальна година; • з інших навчальних предметів — 1 навчальна година з кожного навчального предмета у 1–4 класах, 2–3 навчальні години з кожного навчального предмета у 5–9 класах, 3 навчальні години з кожного навчального предмета у 10–11 (12) класах
Перевірка письмових робіт	20 хвилин на кожну роботу з української мови або мови національних меншин, 30 хвилин на кожну роботу з інших навчальних предметів

Оцінювання разом із класом Загалом місячна зарплата вчителів ЗЗСО здійснюється за тарифікацією відповідно до п. 68 Інструкції № 102³ — шляхом множення ставки зарплати на їх фактичне навантаження на тиждень і ділення цього добутку на встановлену норму годин на тиждень (18 годин). Встановлена **під**

час тарифікації зарплата виплачується щомісячно незалежно від кількості тижнів і робочих днів у різні місяці року.



ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Оскільки учень, який здобуває освіту за сімейною (домашньою) формою, є учнем відповідного класу ЗЗСО,

до якого його зараховано, то в разі проходження оцінювання (атестації) **з усіма учнями класу** додаткова плата вчителям **не проводиться**. Це підкреслило МОН у коментованому листі.

Оцінювання окремо Якщо проходження оцінювання (атестації) разом з учнями класу **неможливе**, то вчителю доведеться проводити **його в інший час**, тобто витратити на це **додатковий час**. Тому виникає питання щодо їх оплати.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Така додаткова робота вчителя **не є** для нього надурочною (понад норму), оскільки проводиться в основний робочий час. При цьому така робота не є і сумісництвом. Тобто, оплата за години такої роботи **входить до основної зарплати**. І, зокрема, у складі зарплати бере участь у порівнянні з мінізарплатою.

У коментованому листі фахівці МОН у такому разі радять користуватися *п. 73 Інструкції № 102*, тобто здійснювати **погодинну оплату**. Далі розглянемо на прикладі.

Приклад. Проходження оцінювання учня, який навчається за сімейною (домашньою) формою навчання, разом з учнями класу є неможливим, тому таке оцінювання було проведено окремо. Учитель математики (має II кваліфікаційну категорію, 12 тарифний розряд) у межах підсумкового оцінювання такого учня провів:

- оцінювання тривалістю 2 год;
- перевірку письмових робіт — 30 хвилин (0,5 год).

Учитель має стаж педроботи 8 років (розмір надбавки — 10%). Надбавка за престижність праці — 20%.

Оцінювання. Обчислимо розмір оплати за години роботи з оцінювання.

1. Посадовий оклад працівника з урахуванням 10% підвищення, передбаченого постановою КМУ від 11.01.2018 р. № 22:

$$(6133,00 \text{ грн} + 6133,00 \text{ грн} \times 10\%) = 6746,30 \text{ грн.}$$

2. Оплата годин оцінювання:

$$6746,30 \text{ грн} : 76,2 \text{ год} \times 2 \text{ год} = 177,07 \text{ грн.}$$

ДО ВІДОМА. Під час розрахунку ми застосовуємо **конкретне** значення коефіцієнта (76,2 год), наведене в *п. 73 Інструкції № 102*. Знаємо, що МОН дотримується позиції,

що розмір погодинної оплати слід розраховувати шляхом ділення місячної тарифної ставки, встановленої за відповідну норму годин навчального навантаження на тиждень, **на середньомісячну кількість годин, передбачених балансом робочого часу на відповідний рік** (див., наприклад, *лист від 28.11.2008 р. № 1/9-770*). При цьому дані про середньомісячну кількість годин слід брати, орієнтуючись на листи Мінсоцполітики, в яких наведено розрахунок норми робочого часу на відповідний рік за різної тривалості робочого тижня. Але для педагогічних працівників законодавством **не визначено конкретної тривалості робочого часу на тиждень**. Основу їх робочого часу складає **педагогічне навантаження** (18; 24 тощо на тиждень), а **не тривалість робочого часу на тиждень**. Тому, на наш погляд, потрібно орієнтуватися на коефіцієнти, наведені в *п. 73 Інструкції № 102*. Втім, як вчинити — вирішувати вам.

3. Надбавка за вислугу років за години оцінювання:

$$177,07 \text{ грн} \times 10\% = 17,71 \text{ грн.}$$

4. Надбавка за престижність праці за години оцінювання:

$$177,07 \text{ грн} \times 20\% = 35,41 \text{ грн.}$$

Перевірка письмових робіт. З цим питанням складніше. У коментованому листі відповіді на нього немає. Тому давайте розбиратися.

Згідно з *Розмірами доплат*⁴ учителям 5–11 (12) класів шкіл (**у тому числі** тим, які проводять **індивідуальні** та групові **заняття з учнями, які здобувають освіту за сімейною (домашньою) формою** або на педагогічному патронажі) провадиться додаткова оплата за перевірку навчальних робіт у відсотках від ставки зарплати:

- з мов та літератури — 20%;
- з математики — 15%;
- з іноземної мови, технічної механіки (конструювання) та креслення — 10%.

На розмір такої доплати впливає кількість дітей у класі (при цьому учень, який здобуває освіту за сімейною (домашньою) формою навчання, як ми зазначали вище, **враховується при визначенні кількості осіб**). Так, у випадках, коли в класі кількість учнів **менше ніж 12 осіб**, оплата за перевірку письмових робіт провадиться в розмірі 50% відповідних доплат (*примітка 2 до Розмірів доплат*). Даний порядок оплати застосовується і при поділі класів та груп на підгрупи. Отже, пропонуємо такий розрахунок: $6746,30 \text{ грн} : 18 \text{ год} \times 0,5 \text{ год} \times 15\% = 28,11 \text{ грн.}$

⁴ Розміри доплат за окремі види педагогічної діяльності працівникам у державних і комунальних закладах та установах освіти, затверджені постановою КМУ від 28.12.2021 р. № 1391.

ДОКУМЕНТ, ЩО КОМЕНТУЄТЬСЯ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Щодо оплати праці педагогічних працівників за години роботи з учнем, який здобуває освіту за сімейною (домашньою) формою навчання

Лист від 24.02.2021 р. № 4.5/267-21

За результатами розгляду запиту <...> щодо оплати праці педагогічних працівників за години роботи з учнем, який здобуває освіту за сімейною (домашньою) формою навчання, в межах компетенції повідомляємо.

Організація сімейної (домашньої) форми здобуття загальної середньої освіти здійснюється відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955) <...> (далі — Положення).

Відповідно до пунктів 7, 9 розділу I Положення при організації сімейної (домашньої) форми здобуття загальної середньої освіти заклад освіти забезпечує:

розроблення індивідуального навчального плану (якщо дитина має особливі освітні потреби, розробляється також індивідуальна програма розвитку);

організацію та проведення консультацій (тривалість визначається відповідно до пункту 7 розділу I та пункту 2 розділу V Положення);

надання доступу здобувачам освіти до безкоштовного користування підручниками, навчальними посібниками та іншою літературою бібліотечного фонду, навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною інфраструктурою закладу освіти тощо;

оцінювання навчальних досягнень і державну підсумкову атестацію здобувачів освіти;

ознайомлення здобувачів освіти з переліком питань, за якими здійснюється оцінювання навчальних досягнень та/або атестація.

Відповідно до статті 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту» здобувачі освіти за сімейною (домашньою) формою (крім тих, які навчаються за Державним стандартом початкової освіти 2018 року) проходять оцінювання навчальних досягнень не менше двох разів на рік.

Завдання для підсумкового оцінювання та атестації здобувачів освіти складає заклад освіти з урахуванням очікуваних результатів навчання, встановлених в освітній програмі та навчальних програмах з окремих предметів, а також особливостей засвоєння освітньої програми, визначених індивідуальним навчальним планом (пункт 6 розділу III Положення).

Індивідуальний навчальний план розробляють педагогічні працівники закладу освіти у взаємодії зі здобувачем освіти. Батьки можуть брати участь у розробленні індивідуального навчального плану та погоджувати його.

Індивідуальним навчальним планом можуть визначатися форми та засоби оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти (пункт 8 розділу I Положення).

Індивідуальний навчальний план затверджує керівник закладу освіти. Крім того, він ознайомлює учнів, їх батьків із порядком організації індивідуальної форми здобуття освіти, зокрема сімейної (домашньої), та здійснює контроль за її проведенням.

Оцінювання навчальних досягнень і атестація здобувачів освіти за індивідуальною формою здійснюється відповідно до законодавства у сфері загальної середньої освіти та особливостей, визначених Положенням.

Графік проведення консультацій (у разі потреби), виконання завдань здобувачем освіти, оцінювання його навчальних досягнень (у тому числі завчасно) може визначатися в індивідуальному навчальному плані.

Відповідно до розділу V цього Положення оплата праці педагогічних працівників закладів освіти за проведення занять за індивідуальною формою здобуття освіти здійснюється відповідно до законодавства у сфері освіти.

Для здобувачів освіти за сімейною (домашньою) формою відводиться:

на проведення підсумкового, формувального оцінювання — 1 академічна година з кожного навчального предмета, завершального (підсумкового) оцінювання — 1–2 академічні години;

на перевірку письмових робіт — 20 хвилин на кожну роботу з державної мови або мов національних меншин, 30 хвилин на кожну роботу з усіх інших навчальних предметів;

на проведення консультацій — 15 хвилин на одного здобувача освіти з кожного навчального предмета згідно з графіком, затвердженим керівником закладу освіти (але не більше ніж 3 години на навчальний предмет відповідного класу на рік).

Оскільки учень, який здобуває освіту за сімейною (домашньою) формою, є учнем відповідного класу закладу освіти, до якого його зараховано, то може проходити підсумкове оцінювання, атестацію з усіма учнями свого класу. У цьому випадку додаткова оплата педагогічним працівникам за проведення підсумкового оцінювання з учнем, який здобуває освіту за сімейною (домашньою) формою, не здійснюється.

У разі неможливості проведення підсумкового оцінювання, атестації учня, який здобуває освіту за сімейною (домашньою) формою, разом з учнями класу, оплата праці педагогічних працівників здійснюється за погодинною оплатою, передбаченою пунктом 73 Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти України від 15.04.1993 р. № 102.

Т. в. о. начальника Головного управління загальної середньої та дошкільної освіти Ольга МАЛИШЕВА

Б



ОБДАРОВАНІ ДІТИ, МЕДАЛІСТИ, ПЕРЕМОЖЦІ КОНКУРСІВ ТА ЗМАГАНЬ: ОБЛІКОВУЄМО НАГОРОДНУ АТРИБУТИКУ ТА ПОДАРУНКИ

Альона Кісельова,
консультант газети «Бухгалтерія: бюджет»,

Любов Крута,
експерт газети «Бухгалтерія: бюджет»

Майже всі установи, які працюють на розвиток дітей, рано чи пізно стикаються з їх заохоченням за певні досягнення. Для популяризації спорту, відзначення дітей з особливими здібностями до науки, проведення різних освітніх і культурних заходів потрібні нагороди, подарунки та відзнаки. Своєю чергою для бухгалтерської служби виникає купа роботи, починаючи із закупівлі атрибутики, подарунків і закінчуючи їх списанням й оподаткуванням доходів. Про це та інше докладніше поговоримо в матеріалі.


¹
Інструкція щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету, затверджена наказом МФУ від 12.03.2012 р. № 333

²
Типові форми обліку та списання запасів затверджені наказом МФУ «Про затвердження типових форм з обліку та списання запасів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» від 13.12.2022 р. № 431. Коментар до наказу див. за посиланням <https://ibuhgalter.net/ru/articles/1184>

ПРИДБАННЯ

Відповідно до Інструкції № 333¹ витрати на придбання нагородної атрибутики та подарунків слід проводити за **КЕКВ 2210** «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар», а саме:

- придбання сувенірів, подарунків (у тому числі новорічних) — *п.п. 13 п.п. 2.2.1 Інструкції № 333;*
- придбання та виготовлення грамот, медалей, нагрудних знаків тощо — *п.п. 2 п.п. 2.2.1 Інструкції № 333.*

 **ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!** За цим КЕКВ здійснюють придбання нагородної атрибутики, подарунків тощо **незалежно від вартості** (тобто, у **тому числі цінних**), адже обліковуватися такі матцінності будуть у **складі запасів** (про облік див. у наступному розділі статті).

Істивні подарунки Фахівці ДКСУ в листі від 27.02.2020 р. № 16-04-04/4124 (див. газету «Бухгалтерія: бюджет», № 15/2020, с. 11) роз'яснювали підхід до вибору КЕКВ для істивних подарунків таким чином:

- солодощі (цукерки, печиво тощо), придбані **без подарункових пакунків**, оплачуються за **КЕКВ 2230** «Продукти харчування»;
- сувеніри, подарунки, у тому числі новорічні, оплачуються за **КЕКВ 2210**.

Отже, якщо установа придбає продукти харчування (цукерки тощо) і має намір сама розфасувати їх, то застосовують КЕКВ 2230. А готові пакунки, які в документації визначаються як подарункові набори, навіть коли очевидно, що вони є продуктами харчування, можна планувати за КЕКВ 2210.


ДОКУМЕНТУВАННЯ

Придбані грамоти, медалі, сувеніри і подарунки **отримують на зберігання матеріально відповідальні особи** разом з накладними. Дані з накладних заносять до Картки (книги) складського обліку запасів², а потім накладні передають в бухгалтерію для оприбуткування грамот, медалей, сувенірів і подарунків на відповідний субрахунок.

Матеріально відповідальна особа **видає зі складу** нагородні атрибути і подарунки особі, відповідальній за проведення заходу, на підставі **накладної-вимоги** і фіксує факт

видачі зі складу в Картці (книзі) складського обліку запасів.

Підставою для вручення (нагородження) призів, грамот тощо має стати **рішення відповідної комісії або протокол суддівської колегії**, які оголошують і документують в розпорядчих документах прізвища призерів, переможців змагань тощо.

 **ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!** Треба скласти в довільній формі **роздавальну відомість**, або **відомість видачі нагород**. У ній зазначається

³ Якщо йдеться про канцтовари (чи інші МШП) для роботи самої суддівської колегії (відповідної комісії), зокрема та проведення змагань загалом, то може бути достатньо накладної (вимоги) на видачу їх зі складу.

⁴ Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 123 «Запаси», затверджене наказом МФУ від 12.10.2010 р. № 1202.

⁵ Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.

дата видачі, назви виданих матцінностей, їх кількість та прізвища отримувачів (призерів). І якщо йдеться про **коштовні матцінності**, то їх отримання має **засвідчити особистим підписом у роздавальній відомості (відомості видачі) кожен отримувач** (якщо ж йдеться про нагородження **команди переможців** кубком або іншою спільною для всіх членів команди нагородою, подарунком, тоді достатньо підпису представника команди або тренера).

А от якщо йдеться про **МШП** (канцтовари, грамоти тощо), то для їх списання в бухгалтерську достатньо **акта списання** — первинного документа. Скласти його можна як за даними суддівського протоколу (рішення відповідної комісії), так і роздавальної відомості³. І відповідно до *п. 9 розд. IV НС 123 «Запаси»*⁴ МШП

списують з балансу одразу в момент передачі в користування. Чекати самого нагородження (вручення) не потрібно.

Водночас, якщо вартість нагороди (подарунка тощо) **має бути відображена в Податковому розрахунку**, то роздавальна відомість з підписами отримувачів з додаванням до неї документів (копії свідоцтва про народження та реєстраційного номера облікової картки платника податків отримувача) **доречна**. Звісно, такі формальності не дуже подобаються отримувачам, та без цього не обійтись.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! За складання відомості, за наявності усіх необхідних підписів у ній та збирання необхідних документів відповідає не бухгалтерська служба установи, а **оргкомітет заходу**.

ОПОДАТКУВАННЯ НАГОРОД, ПРИЗІВ І ПОДАРУНКІВ: ЯК ТРЕБА

Залежно від виду нагороди (призу, подарунка тощо) різняться і правила оподаткування податком на доходи фізичних осіб (далі —

ПДФО) та військовим збором (ВЗ), встановлені *ПКУ*⁵, а також відображення таких доходів у Податковому розрахунку. Деталі — в табл. 1.

Таблиця 1. Оподаткування нагород, призів і подарунків


Вид нагороди	Правила оподаткування
Ордена, медалі, знаки, кубки, дипломи, грамоти та квіти, які вручаються конкретній особі	<p>Їх (незалежно від вартості) не оподатковують:</p> <ul style="list-style-type: none"> ПДФО — на підставі <i>n.n. 165.1.38 ПКУ</i> (див. також <i>консультацію в категорії 103.04 ЗІР</i>); ВЗ — на підставі <i>n.n. 1.7 п. 16¹ підрозд. 10 розд. XX ПКУ</i>. <p>Водночас суму такого доходу необхідно відобразити в додатку 4 ДФ Податкового розрахунку з ознакою доходу «159».</p> <p>ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Якщо дохід не можна персоніфікувати, наприклад, квіти купують не букетами, а поштучно та роздаються в межах проведення заходу просто так всім, то їх вартість не оподатковується ПДФО, ВЗ та не відображається у ф. № 1ДФ</p>
Спільні для всіх членів команди нагороди (кубки тощо)	Цей дохід не можна персоніфікувати, а отже, вартість нагород не оподатковується ПДФО, ВЗ та не відображається в додатку 4ДФ
Сувеніри та подарунки в натуральній формі, які вручаються конкретній особі	<p>Відповідно до <i>п.п. 165.1.39 ПКУ</i> не оподатковується вартість подарунків і нагород (а також призів переможцям та призерам спортивних змагань) у частині, що не перевищує 25% однієї мінізарплати (у розрахунку на місяць), встановленої на 1 січня звітного податкового року.</p> <p>ВАЖЛИВО! А от призи (заохочення тощо) у грошовій формі оподатковуються ПДФО та ВЗ у загальному порядку. Це правило діє, навіть якщо йдеться про символічну суму, наприклад, 10 грн.</p> <p>Далі розкажемо, як оподатковується подарунок (приз) у натуральній формі.</p> <p>Вартість < 25% МЗП Якщо вартість подарунка (призу) у 2023 році не перевищує 1675,00 грн (6700,00 грн × 25%) із розрахунку на місяць, то такий дохід не оподатковують:</p> <ul style="list-style-type: none"> ПДФО — на підставі <i>n.n. 165.1.39 ПКУ</i>; ВЗ — на підставі <i>n.n. 1.7 п. 16¹ підрозд. 10 розд. XX ПКУ</i>. <p>Суму такого доходу необхідно відобразити в додатку 4 ДФ Податкового розрахунку з ознакою доходу «160».</p>

Вид нагороди	Правила оподаткування
Сувеніри та подарунки в натуральній формі, які вручаються конкретній особі	<p>Вартість > 25 % МЗП Якщо вартість подарунка у 2023 році дорівнює або перевищує 1675,00 грн, то сума такого перевищення оподатковується як додаткове благо за такими правилами (також див. приклад 1 на с. 17).</p> <p>По-перше, ПДФО із суми перевищення утримують із застосуванням натурального коефіцієнта, визначеного за правилами п. 164.5 ПКУ (див. консультацію в категорії 103.25 ЗІР). Його обчислюють за такою формулою: $K = 100 : (100 - C_n)$, де K — коефіцієнт; C_n — це ставка податку, встановлена для таких доходів на момент їх нарахування. До наведеної формули застосовується основна ставка ПДФО — 18%. Таким чином, значення цього коефіцієнта дорівнює 1,219512 ($100 : (100 - 18)$).</p> <p>ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Тобто саме збільшення вартості доходу, наданого в негрошовій формі, дає змогу податковому агенту сплатити ПДФО тільки з цього доходу. Це підкреслювали податківці в <i>ІПК від 27.05.2019 р. № 2403/6/99-99-13-02-03-15/ІПК та ІПК від 20.02.2020 р. № 709/6/99-00-04-06-03-06/ІПК</i> (див. с. 20).</p> <p>По-друге, ВЗ із суми перевищення утримують без застосування натурального коефіцієнта, адже натуральний коефіцієнт при визначенні бази оподаткування ВЗ не передбачений ПКУ, що підкреслювали податківці в <i>ІПК</i>, наведених вище. Тому з його сплатою складніше (детальніше — див. табл. 2 нижче та приклад 3 на с. 19).</p> <p>ДО ВІДОМА. У додатку 4 ДФ Податкового розрахунку неоподаткована вартість подарунка відображається з ознакою доходу «160», а оподаткована — з ознакою доходу «126». При цьому необхідно вказати РНОКПП саме дитини, а не батьків.</p>

Далі в табл. 2 розглянемо найбільш поширені питання, які виникають під час оподаткування подарунків.

Таблиця 2. Запитання-відповіді щодо подарунків у натуральній і грошовій формі

Запитання	Відповідь
Ким сплачуються податки (якщо їх потрібно утримати) в разі вручення призу, подарунка дитині?	<p>Установа, яка дарує подарунки (призи), згідно з п.п. 14.1.180 ПКУ є податковим агентом платника податків та здійснює нарахування та перерахування до бюджету податків, а також звітується за нарахований дохід. Тож саме дарувальник повинен нарахувати та перерахувати ПДФО до бюджету, якщо такий податок з вартості подарунка утримується (тобто, його вартість у 2023 році перевищує 1675,00 грн).</p> <p>Для цього ПКУ якраз і запроваджено натуральний коефіцієнт, аби збільшити вартість доходу, наданого в негрошовій формі, що дало змогу податковому агенту сплатити ПДФО виключно з цього доходу, як підкреслюють податківці в <i>ІПК від 20.02.2020 р. № 709/6/99-00-04-06-03-06/ІПК</i> (див. с. 20).</p> <p>Тому, передбачаючи кошти на дороговартісні подарунки (призи) в натуральній формі, установа-дарувальник повинна передбачати кошти і на ПДФО за такі доходи. Тобто для установи видатками є не тільки видатки на подарунок, а ще і кошти на сплату податку. Сплата податків має бути передбачена положенням про проведення змагання (конкурсу тощо) та кошторисом на проведення таких заходів.</p> <p>Отже, установа-дарувальник утримує ПДФО з вартості подарунка, яка перевищує 25 % МЗП з урахуванням натурального коефіцієнта. Утриманий ПДФО установа-дарувальник як податковий агент платника податку перераховує до бюджету.</p> <p>ДО ВІДОМА. На практиці бухгалтери іноді зауважують, що органи Казначейства не хочуть проводити видатки таким чином. Тобто видатки на придбання подарунка проводять, а сплачувати податок з рахунку не дозволяють. Тоді єдиним виходом є зобов'язати батьків дитини сплатити ПДФО самостійно. З цього приводу зазначимо ось що. По-перше, звернулися до ДКСУ за роз'ясненнями. У <i>листі від 26.04.2023 р. 15-12-12/7235</i> (див. с. 21) казначеї від прямої відповіді утримались, але не зазначили, що такі видатки не можуть здійснюватися, а перелічили ситуації, коли платіжні інструкції не приймаються (і серед них немає нашої ситуації). По-друге, невідомо, як до цієї ситуації поставляться податківці, адже ПКУ встановлює зовсім інший порядок. Тому зважте всі обставити та ухвалюйте рішення залежно від ситуації.</p> <p>А далі в статті ми все ж таки будемо розглядати на прикладах варіант, який встановлено ПКУ</p>

Запитання	Відповідь
<p>Ким сплачуються податки (якщо їх потрібно утримати) у разі вручення призу, подарунка дитині?</p>	<p>ПКУ не передбачає застосування натурального коефіцієнта для визначення бази оподаткування ВЗ. Тож податковому агенту (установі-дарувальнику) ні з чого утримати ВЗ. Як вчинити? У такому разі податковий агент нараховує ВЗ, а батьки дитини вносять потрібну суму на рахунок установи. І саме ці кошти зі свого рахунку установа перераховує до бюджету. На нашу думку, це оптимальний варіант.</p> <p> ДО ВІДОМА. Надходження коштів від батьків у такому разі не є доходами установи. А перерахування ВЗ за рахунок таких коштів не є витратами установи. Рекомендуємо відображати такі розрахунки через рахунки кредиторської і дебіторської заборгованості (див. приклад 3 на с. 19).</p> <p>Проте деякі фахівці пропонують і такий варіант. Якщо читати буквально <i>п.п. 14.1.180 ПКУ</i>, то установа є податковим агентом лише при сплаті ПДФО, а от при сплаті ВЗ таких обов'язків вона не має. Тож дарувальник може обов'язок щодо сплати ВЗ до бюджету покласти на плечі отримувача доходу (дитини). Оскільки платником податку в такому разі є неповнолітня особа, то платником податку автоматично стає один із батьків (враховуючи положення <i>п. 179.6 та п. 99.2 ПКУ</i>, згідно з яким грошові зобов'язання малолітніх/неповнолітніх осіб виконуються їх батьками (усиновителями), опікунами (піклувальниками) до набуття малолітніми/неповнолітніми особами цивільної дієздатності в повному обсязі. Втім, податківці, найімовірніше, будуть наполягати на варіанті, який ми розглянули вище.</p> <p>Сумніваєтесь, який вибрати варіант — ви завжди можете звернутися до податкової за індивідуальною податковою консультацією і вчинити так, як пояснять податківці</p>
<p>В який термін слід перерахувати ПДФО і ВЗ, нараховані на дохід у вигляді подарунка?</p>	<p>ПДФО та ВЗ слід перерахувати до бюджету безпосередньо під час виплати оподаткованого доходу єдиним платіжним документом (<i>п.п. 168.1.1 ПКУ</i>). Якщо оподатковуваний дохід було видано в негрошовій формі або виплачено готівкою, тоді податковий агент має у своєму розпорядженні три банківські дні для сплати податків. При цьому точною відліку буде день надання, виплати доходу. Такими є вимоги <i>п.п. 168.1.4 ПКУ</i></p>



Приклад 1. За рішенням колеги відділу освіти переможцю конкурсу «Обдаровані діти» вручили:

- подарунок — мобільний телефон «Samsung» вартістю 6000,00 грн,
- грамоту вартістю 2,00 грн та букет квітів вартістю 200,00 грн.

ВЗ із доходу у вигляді мобільного телефона батьки дитини внесли на рахунок відділу освіти. А відділ освіти перераховує ці кошти до бюджету.

1. Вартість **грамоти і квітів** не підлягає оподаткуванню відповідно до *п.п. 165.1.38 ПКУ*, а у додатку 4 ДФ Податкового розрахунку від-

ображається з ознакою доходу «159».

2. Вартість подарунка у вигляді **мобільного телефона** (6000,00 грн) перевищує граничну суму для неоподаткування у 2023 році (1675,00 грн). Отже, сума перевищення — **4325,00 грн** (6000,00 грн – 1675,00 грн) підлягає оподаткуванню.

По-перше, ПДФО: 4325,00 грн × 1,219512 × 18% = 949,39 грн.

По-друге, ВЗ із суми перевищення утримують **без** застосування натурального коефіцієнта: 4325,00 грн × 1,5% = 64,88 грн. ВЗ внесено на рахунок установи та перераховано до бюджету.

Відображення вартості подарунка в додатку 4ДФ див. на рис. 1 на с. 18.

ОБЛІК

Розрахунки Для обліку розрахунків за нагородну атрибутику, подарунки застосовують субрахунок **6211** «Розрахунки з поставальниками та підрядниками», на якому відповідно до *Порядку № 1219*⁶ ведеться облік розрахунків з поставальниками та підрядниками за одержані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи і надані послуги. Якщо це попе-

редня оплата поставальнику, то застосовують субрахунок **2113** «Розрахунки за авансами, виданими поставальникам, підрядникам за товари, роботи і послуги».

Придбані подарунки, нагородні атрибути є **запасами, які надалі безкоштовно передаватимуть**. Тому їх обліковують у складі інших нефінансових активів на **субрахунок 1815** «Ак-

⁶ Порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затверджений наказом МФУ від 29.12.2015 р. № 1219.



Рис. 1.

Рис. 1. Дохід переможця конкурсу в додатку 4ДФ

7
Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів суб'єктів державного сектору, затверджені наказом МФУ від 23.01.2015 р. № 11.

тиви для розподілу, передачі, продажу». Водночас бланки грамот, подяк, похвальних листів можна, на нашу думку, визнавати канцтоварами і обліковувати як МШП на субрахунок 1812.

Загалом **облік активів** для розподілу, передачі, продажу регламентується *НС 123 «Запаси», МР з обліку запасів* 7.

Перехідні нагороди Звісно, на практиці можуть виникати нестандартні ситуації, і облік нагородної атрибутики може докорінно відрізнятись. Як правило, вони пов'язані з **перехідними нагородами** (кубками тощо). Розглянемо детальніше.

1. В одній установі. Якщо нагорода (наприклад, кубок), буде передаватися від команди до команди протягом певного часу більше року **в межах однієї установи** або підпорядкованих об'єкту держсектору установ (від одного закладу освіти другому, від однієї спортивної команди до другої), тобто змінюється тільки місце зберігання нагороди, то облік стає дещо іншим. Субрахунок 1815 застосовувати в такій ситуації неправильно, оскільки на ньому обліковуються активи для подальшої передачі. Тому доцільно буде визнати нагороду необоротним активом і віднести на рахунок **1113 «Малоцінні необоротні матеріальні активи»**, адже вартість його навряд чи перевищить обрану межу малоцінності, а строк корисного використання буде більше ніж один рік. Передачу такої нагороди слід відображати як внутрішньовідомчу — без довідки про надходження в натуральній формі, без відображення доходів і витрат.

2. Різні установи. Під час проведення різних змагань та конкурсів можуть придбаватися і вручатися перехідні призи, прапори,

кубки, засновані **різними установами та організаціями** і отримані від них для нагороди команд-переможців. Установа, яка проводить таке змагання, по суті єдина, хто має можливість розпоряджатися цим призом — вручити одним і забирати в інших. Тому, якщо строк користування такою нагородою більше року, то установа — організатор змагання може визнати її на балансі як малоцінні необоротні матеріальні активи (субрахунок 1113). Надалі в інвентарній картці доречно тільки відобразити зміну її місцезнаходження, жодних записів за фактом її вручення не відбувається. А от установа-призер такі нагороди відповідно до *Порядку № 1219* має обліковувати на **позабалансовому субрахунку 041 «Непередбачені активи розпорядників бюджетних коштів»**. Прав визнавати такі нагороди на балансі в установи-призера немає.

Списання Після вручення **індивідуальних (окремій особі)** подарунків і нагород вони списуються на витрати звітного періоду. Загалом може бути два варіанти обліку:

1) за дебетом субрахунку **8013 «Матеріальні витрати»**. Доречно використовувати, якщо підготовка та проведення спортивно-масових, освітніх та культурних заходів тощо є одним із основних напрямків роботи відповідних установ (органів);

2) за дебетом субрахунку **8511 «Витрати за необмінними операціями»**. Адже відповідно до *Порядку № 1219* він призначений для обліку витрат, пов'язаних з передачею активів від суб'єктів держсектору суб'єктам господарювання, фізичним особам та іншим суб'єктам державного сектору.



Приклад 2. Відділ молоді та спорту місцевої ради для нагородження призерів спортивних змагань придбав:

- 40 грамот вартістю 2,00 грн за одиницю;
- 6 медалей вартістю 100,00 грн кожна;
- 8 букетів квітів (для вручення 6 переможцям і 2 тренерам) вартістю 120,00 грн за букет.

Також на замовлення виготовлено перехідний кубок переможця вартістю 1000,00 грн, який треба оприбуткувати для подальшого переміщення від команди до команди. Кубок визнано малоцінним необоротним матеріальним активом. Усі видатки проведено за рахунок загального фонду.

Таблиця 3. Облік нагородної атрибутики

Зміст операції	Бухгалтерський облік		Меморіальний ордер	Підстава для запису	Сума, грн
	дебет рахунку	кредит рахунку			
1. Отримано фінансування на придбання (виготовлення) нагородної атрибутики	2313	7011	2	Виписка з рахунку	2640,00
2. Отримано від постачальника подарунки і нагороди (40 × 2,00 грн + 6 × 100,00 грн + 8 × 120,00 грн)	1812, 1815	6211	6	Накладна	1640,00
3. Оприбутковано виготовлений кубок	1312	6211	6	Накладна	1000,00
4. Введено в експлуатацію кубок	1113	1312	17	Акт введення в експлуатацію основних засобів	1000,00
5. Відображено зміни в капіталі	5411	5111	17	Акт введення в експлуатацію основних засобів	1000,00
6. Нараховано 50% амортизації вартості кубка	8014	1412	17	Розрахунок амортизації основних засобів (крім інших необоротних матеріальних активів)	500,00
7. Вилучено з доходів звітного періоду вартість кубка	7011	5411	17	Бухгалтерська довідка	1000,00
8. Перераховано постачальнику оплату за подарунки і нагороди	6211	2313	2 і 6	Платіжна інструкція	2640,00
9. Списано з обліку вручені нагороди (грамоти, медалі, квіти)	8013 або 8511	1815, 1812	13	Акт списання запасів	1640,00
10. Віднесено на фінансовий результат доходу звітного періоду	7011	5511	17	Бухгалтерська довідка	1640,00
11. Віднесено на фінансовий результат витрати звітного періоду (1640,00 грн + 500,00 грн)	5511	8013, 8511, 8014	17	Бухгалтерська довідка	2140,00



Приклад 3. Міською радою після завершення навчального року ухвалено рішення про вручення цінних подарунків обдарованим дітям та медалістам міських шкіл. На виконання цих заходів дітям вручали подарунок — мобільний теле-

фон «Samsung» вартістю 6000,00 грн. Усі видатки проведено за рахунок загального фонду. ВЗ із доходу у вигляді мобільного телефона батьки дитини внесли на рахунок відділу освіти. А відділ освіти перераховує ці кошти до бюджету.

Таблиця 4. Облік з оподаткуванням нагородної атрибутики

Зміст операції	Бухгалтерський облік		Меморіальний ордер	Підстава для запису	Сума, грн
	дебет рахунку	кредит рахунку			
1. Отримано фінансування на придбання (виготовлення) нагородної атрибутики, призу і додаткові витрати з оподаткування (6000,00 + 949,39) ¹	2313	7011	2	Виписка з рахунку	6949,39
¹ Див. деталі розрахунку та оподаткування на с. 16, 17.					
2. Отримано від постачальника телефон	1815	6211	6	Накладна	6000,00
3. Перераховано постачальнику оплату	6211	2313	2 і 6	Платіжна інструкція	6000,00
4. Списано з обліку вручений приз	8013 або 8511	1815	13	Акт списання запасів	6000,00
5. Нараховано ПДФО	8013 або 8511	6311	17	Бухгалтерська довідка	949,39
6. Перераховано ПДФО в бюджет	6311	2313	2	Платіжна інструкція	949,39
7. Нараховано ВЗ	2117	6311	4	Бухгалтерська довідка	64,88
8. Отримано кошти на рахунок установи	2313	2117	3 або 2	Виписка з рахунку	64,88
9. Перераховано ВЗ у бюджет	6311	2313	3 або 2	Платіжна інструкція	64,88

ДОКУМЕНТИ ДО КОНСУЛЬТАЦІЇ

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Щодо оподаткування подарунків у натуральній формі

Індивідуальна податкова консультація від 20.02.2020 р. № 709/6/99-00-04-06-03-06/ІПК

Державна податкова служба України, керуючись ст. 52 Податкового кодексу України (далі — ПКУ), розглянула звернення щодо практичного застосування норм чинного законодавства і в межах компетенції повідомляє, що відповідь надається з урахування фактичних обставин, викладених у зверненні.

Оподаткування доходів фізичних осіб регламентується розділом IV Кодексу, відповідно до п.п. 163.1.1 п. 163.1 ст. 163 якого об'єктом оподаткування резидента є загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід.

Статтю 165 Кодексу встановлено перелік доходів, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку, зокрема вартість дарунків (а також призів переможцям та призерам спортивних змагань) — у частині, що не перевищує 25 відсотків однієї мінімальної заробітної плати (у розрахунку на місяць), встановленої на 1 січня звітного податкового року, за винятком грошових виплат у будь-якій сумі (п.п. 165.1.39 п. 165.1 ст. 165 Кодексу).

Крім того, п.п. 1.7 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX Кодексу передбачено, що звільняються від оподаткування військовим збором доходи, що згідно з розділом IV Кодексу не включаються до загального оподаткованого доходу фізичних осіб (не підлягають оподаткуванню, оподатковуються за нульовою ставкою), крім доходів, зазначених у підпунктах 165.1.2, 165.1.18, 165.1.52 п. 165.1 ст. 165 Кодексу.

Водночас доходи, які включаються до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку, визначено п. 164.2 ст. 164 Кодексу, зокрема:

дохід у вигляді вартості успадкованого чи отриманого у дарунок майна у межах, що оподатковується згідно з розділом IV Кодексу (п.п. 164.2.10 п. 164.2 ст. 164 Кодексу);

дохід, отриманий таким платником як додаткове благо (крім випадків, передбачених ст. 165 Кодексу), у вигляді вартості безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг), ви-

значеної за правилами звичайної ціни (п.п. «е» п.п. 164.2.17 п. 164.2 ст. 164 Кодексу).

Якщо додаткові блага надаються у негрошовій формі, сума податку об'єкта оподаткування обчислюється за правилами, визначеними п. 164.5 ст. 164 Кодексу.

Відповідно до п. 164.5 ст. 164 Кодексу під час нарахування (надання) доходів у будь-якій негрошовій формі базою оподаткування є вартість такого доходу, розрахована за звичайними цінами, правила визначення яких встановлені згідно з Кодексом, помножена на коефіцієнт, який обчислюється за такою формулою:

$$K = 100 : (100 - Cп), \text{ де } K \text{ — коефіцієнт;}$$

Сп — ставка податку, встановлена для таких доходів на момент їх нарахування. **Тобто саме збільшення вартості доходу, наданого у негрошовій формі, дає змогу податковому агенту сплатити податок на доходи фізичних осіб виключно з цього доходу.**

Крім того, згідно з п. 174.6 ст. 174 Кодексу доходи у вигляді дарунка, нараховані (виплачені, надані) платнику податку, зокрема юридичною особою, оподатковуються на загальних підставах, передбачених розділом IV Кодексу для оподаткування додаткового блага.

Також вказані доходи є об'єктом оподаткування військовим збором (п.п. 1.2 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX Кодексу).

При цьому нормами п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX Кодексу не передбачено застосування для військового збору коефіцієнта, визначеного п. 164.5 ст. 164 Кодексу.

Враховуючи викладене, не включається до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку вартість дарунків, наданих такому платнику юридичною особою, яка у розрахунку на місяць не перевищує

25 відс. однієї мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня звітного податкового року.

Зауважимо, якщо вартість дарунків перевищує вказаний розмір, то сума такого перевищення оподатковується податком на доходи фізичних осіб як додаткове благо з урахуванням положень п. 164.5 ст. 164 Кодексу.

При цьому вказана сума перевищення також є об'єктом оподаткування військовим збором без застосування коефіцієнта, визначеного п. 164.5 ст. 164 Кодексу.

Згідно з Довідником ознак доходів, наведеним у додатку до Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, затвердженого наказом Міністерства фінансів

України від 13.01.2015 р. № 4, вартість подарунків (а також призів переможцям та призерам спортивних змагань), якщо їх вартість не вище встановленого співвідношення до однієї мінімальної заробітної плати (у розрахунку на місяць), встановленої на 1 січня звітного податкового року, за винятком грошових виплат у будь-якій сумі, відображається в податковому розрахунку за ф. 1ДФ під ознакою доходу «160».

Якщо вартість подарунків перевищує вказаний розмір, то сума такого перевищення відображається у податковому розрахунку за ф. 1ДФ під ознакою доходу «126».

Згідно з п. 52.2 ст. 52 ПКУ індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платникам податків, якому надано таку консультацію.

ДЕРЖАВНА КАЗНАЧЕЙСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Щодо сплати податку з доходів фізичних осіб

Лист від 26.04.2023 р. № 15-12-12/7235

Державна казначейська служба України розглянула <...> запит <...> щодо сплати податку з доходів фізичних осіб та в межах компетенції повідомляє.

Частину першою статті 43 Бюджетного кодексу України (далі — Кодекс) визначено, що при виконанні державного бюджету і місцевих бюджетів застосовується казначейське обслуговування бюджетних коштів. Казначейство України забезпечує казначейське обслуговування бюджетних коштів на основі ведення єдиного казначейського рахунку, відкритого у Національному банку України.

Казначейське обслуговування бюджетних коштів передбачає:

1) розрахунково-касове обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, а також інших клієнтів відповідно до законодавства;

2) контроль за здійсненням бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень бюджету, реєстрації взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів та здійсненні платежів за цими зобов'язаннями;

3) ведення бухгалтерського обліку і складання звітності про виконання бюджетів з дотриманням національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі та інших нормативно-правових актів Міністерства фінансів України;

4) здійснення інших операцій з бюджетними коштами.

Враховуючи вищевикладене, надання роз'яснень з питань сплати податку з доходів фізичних осіб не відноситься до повноважень Казначейства.

Разом з тим, повідомляємо, що взаємовідносини між органами Державної казначейської служби України, розпорядниками бюджетних коштів та одержувачами бюджетних коштів у процесі казначейського обслуговування місцевих бюджетів за видатками визначені Порядком казначейського обслуговування місцевих бюджетів, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 23.08.2012 р. № 938 <...> (далі — Порядок № 938).

Відповідно до пункту 10.8 Порядку № 938 Платіжна інструкція не приймається до виконання у разі:

а) неправильного заповнення реквізитів та/або недотримання вимог до оформлення платіжної інструкції;

б) відсутності в обліку органів Казначейства відповідних бюджетних зобов'язань та бюджетних фінансових зобов'язань;

в) невідповідності платежу зареєстрованим бюджетним зобов'язанням та бюджетним фінансовим зобов'язанням;

г) невідповідності зазначеного коду економічної класифікації видатків та класифікації кредитування бюджету економічній характеристиці платежу;

г) обмеження здійснення видатків та надання кредитів, що встановлюється нормативно-правовими актами;

д) накладення арешту на кошти, що перебувають на відповідному рахунку розпорядника бюджетних коштів;

е) зупинення операцій з бюджетними коштами на відповідному рахунку розпорядника бюджетних коштів;

є) відміни процедури закупівлі/спрощеної закупівлі; набрання законної сили рішенням суду про визнання результатів процедури закупівлі/спрощеної закупівлі недійсною та/або договору про закупівлю нікчемним; оскарження відповідно до статті 18 Закону України «Про публічні закупівлі» на період призупинення процедури закупівлі; наявності відповідного рішення органу оскарження відповідно до статті 18 Закону України «Про публічні закупівлі»;

ж) відсутності або недостатності залишків коштів на відповідних рахунках бюджетних установ та організацій;

з) перевищення показників, затверджених у кошторисах, планах асигнувань загального фонду місцевих бюджетів (за винятком надання кредитів з місцевих бюджетів), планах спеціального фонду місцевих бюджетів (за винятком власних надходжень бюджетних установ та відповідних видатків), планах надання кредитів із загального фонду бюджету, планах використання бюджетних коштів;

и) неподання документів, що підтверджують отримання товарів, робіт/послуг за договорами, згідно з умовами яких було здійснене авансування;

і) відсутності затвердженого за погодженням з місцевим фінансовим органом в установленому порядку паспорта бюджетної програми, крім бюджетних програм, за якими не складаються паспорти бюджетних програм.

Платіжна інструкція, не прийнята до виконання, не пізніше наступного робочого дня повертається без виконання

органами Казначейства розпорядникам бюджетних коштів (одержувачам бюджетних коштів), від яких вона надійшла.

На зворотному боці платіжної інструкції, не прийнятої у зв'язку з причинами, зазначеними у підпунктах «а», «д»–«ж», зазначаються причини повернення без виконання та дата її повернення за підписами керівника структурного підрозділу (заступника керівника структурного підрозділу) і виконавця.

У разі коли платіжна інструкція не прийнята до виконання у зв'язку з порушенням бюджетного законодавства розпорядниками бюджетних коштів (одержувачами бюджетних коштів), органи Казначейства застосовують заходи впливу за порушення бюджетного законодавства, визначені Бюджетним кодексом України, зокрема попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства з вимогою щодо усунення порушення бюджетного законодавства або інший захід впливу відповідно до частини другої стат-

ті 118 Бюджетного кодексу України на підставі протоколу про порушення бюджетного законодавства.

Одночасно зазначаємо, що згідно з пунктом 10.9 Порядку № 938 органи Казначейства не несуть відповідальності за недостовірність підтвердних документів та їх зміст, на підставі яких були складені платіжні інструкції, оформлені розпорядниками бюджетних коштів та одержувачами бюджетних коштів, а також за повноту і своєчасність сплати ними податків, зборів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Враховуючи вищевикладене, орган Казначейства не приймає до виконання платіжну інструкцію та повертає її із зазначенням причини або застосовує захід впливу за порушення бюджетного законодавства.

Перший заступник Голови
Володимир ДУДА

Б

 Заклади освіти



ПОГОДИННА ОПЛАТА В РАЗІ ЗАМІНИ ВЧИТЕЛЯ: ЧИ НАРАХОВУВАТИ ДОПЛАТИ ТА НАДБАВКИ

Олена Макарук,

головний спеціаліст відділу праці та нормативно-інформаційного забезпечення департаменту фінансування державних і загальнодержавних видатків Міністерства освіти і науки України



Учитель захворів, тому його заміняв інший учитель. За заміщення проводиться погодинна оплата. Чи треба на неї нараховувати надбавки, встановлені працівнику — надбавку за вислугу років та надбавку за престижність? Якщо в період заміни вчитель перевіряє зошити, то чи нараховувати доплату за перевірку навчальних робіт?

1

Інструкція про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затверджена наказом МОН від 15.04.1993 р. № 102.

2

Постанова КМУ «Деякі питання встановлення підвищень посадових окладів (ставок заробітної плати) та доплат за окремі види педагогічної діяльності у державних і комунальних закладах та установах освіти» від 28.12.2021 р. № 1391.

Під час заміщення тимчасово відсутніх у зв'язку з хворобою або з інших причин педагогічних працівників, яке тривало **не більше двох місяців**, відповідно до п. 73 Інструкції № 102¹ провадиться **погодинна оплата праці**. Якщо ж заміщення тривало **понад два місяці**, то оплата праці педагогів провадиться з першого дня заміщення за всі години фактичного навчального навантаження в порядку, передбаченому п. 68 цієї Інструкції, тобто за тарифікацією в повному обсязі.

На погодинну оплату праці педагогічних працівників **також нараховуються надбавка за вислугу років, надбавка за престижність**.

Встановлення доплат за перевірку навчальних робіт у закладах загальної середньої освіти з **1 січня 2022 року** регулюється

постановою № 1391². Так, **Розмірами доплат за окремі види педагогічної діяльності працівникам у державних і комунальних закладах та установах освіти, затвердженими постановою № 1391**, встановлено розміри доплат за перевірку навчальних робіт залежно від предмета. Також визначено, що зазначена доплата встановлюється **залежно від педагогічного навантаження** вчителя з предметів, за якими встановлена доплата за перевірку навчальних робіт. Отже, якщо вчитель проводить заміну з навчального предмета, за яким передбачено встановлення доплати за перевірку навчальних робіт, **то в період заміни на погодинну оплату нараховується і доплата за перевірку навчальних робіт**.

Б

Лікарняні



ВІДПУСТКА ДЛЯ ДОГЛЯДУ ЗА ДИТИНОЮ ДО ДОСЯГНЕННЯ НЕЮ 6 РОКІВ: ЧИ ЗАРАХОВУЄТЬСЯ ДО СТРАХОВОГО СТАЖУ?

Людмила Балла,

PhD in Economics, експерт газети «Бухгалтерія: бюджет»



Чи зараховується до страхового стажу за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності період перебування у відпустці без збереження заробітної плати для догляду за дитиною, яка потребує домашнього догляду, до досягнення нею шестирічного віку?

Для того, щоб порахувати розмір лікарняних та декретних, необхідно визначити тривалість страхового стажу застрахованої особи за останні 12 місяців, що передують місяцю настання страхового випадку.

Залежно від того, менше чи більше такий страховий стаж ніж шість місяців, застосовуються певні обмеження в розмірі середньоденної зарплати (актуальні обмеження середньоденної зарплати залежно від страхового стажу див. у газеті «Бухгалтерія: бюджет», № 3/2023, с. 20).



ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Якщо за останні 12 місяців у застрахованої особи був період перебування у відпустці без збереження зарплати для догляду за дитиною, яка потребує домашнього догляду, до досягнення нею шестирічного віку, то, як зазначає ПФУ в листі від 12.04.2023 р. № 2800-030401-8/19784 (див. с. 24), цей період **не зараховується** до страхового стажу за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Зверніть увагу: якщо застрахована особа в період відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею 6 років здійснювала догляд **за цією дитиною з інвалідністю та отримувала державну соціальну допомогу на догляд цієї дитини**, з якої сплачувався ЄСВ, то такий період **зараховується** до страхового стажу.

На цьому наголошують ПФУ в листі від 12.04.2023 р. № 2800-030401-8/19784 (див. с. 24) та Мінсоцполітики в листі від 19.04.2023 р. № 1201/0/290-23/54.



ЦИТАТА.

«<...>

До числа непрацюючих працездатних батьків, усиновителів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів, які фактично здійснюють догляд за дитиною з інвалідністю, дитиною, хворою на тяжке перинатальне ураження нервової системи, тяжку вроджену вадку розвитку, рідкісне орфанне захворювання, онкологічне, онкогематологічне захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкий психічний розлад, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гостре або хронічне захворювання нирок IV ступеня, за дитиною, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, якій не встановлено інвалідності, відносяться також працездатні особи, які перебувають у трудових відносинах і яким надано відпустку без збереження заробітної плати на умовах, передбачених пунктом 3 частини першої статті 25 Закону України «Про відпустки», якщо такі особи отримують допомогу, надбавку або компенсацію відповідно до законодавства.

Отже, якщо у періоди, починаючи з 1 січня 2016 року, особа під час відпустки без збереження заробітної плати для догляду за дитиною з інвалідністю отримувала допомогу, надбавку або компенсацію відповідно до законодавства, за неї структурними підрозділами з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві та Севастополі державних адміністрацій, виконавчими органами сіль-

ських, селищних, міських, районних у містах (у разі утворення) рад нараховано єдиний внесок у розмірі мінімального страхового внеску і подано звіти про його нарахування та сплату, що буде підтверджено даними реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державно-

го соціального страхування, такі періоди **зараховуються** до страхового стажу для розрахунку допомоги по тимчасовій непрацездатності».

(лист Мінсоцполітики
від 19.04.2023 р. № 1201/0/290-23/54)

ДОКУМЕНТ ДО КОНСУЛЬТАЦІЇ

ПЕНСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНИ

ДЕПАРТАМЕНТ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, СТРАХОВИХ ВИПЛАТ, СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ, ЖИТЛОВИХ СУБСИДІЙ ТА ПІЛЬГ

Щодо розрахунку страхового стажу

Лист від 12.04.2023 р. № 2800-030401-8/19784 (витяг)

<...> щодо розрахунку страхового стажу <...> Пенсійний фонд України повідомляє.

<...> Відповідно до статті 14 Закону України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі — Закон № 1105) страховий стаж — це період (строк), протягом якого особа підлягала страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та за який щомісяця сплачено страхові внески в сумі не менше мінімального страхового внеску, крім випадків, передбачених абзацом другим цієї частини.

Період відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, отримання виплат за окремими видами соціального страхування, крім пенсій усіх видів (за винятком пенсії по інвалідності), включається до страхового стажу як період, за який сплачено страхові внески виходячи з розміру мінімального страхового внеску.

Страховий стаж обчислюється за даними реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, у тому числі за даними про трудову діяльність працівників, внесеними відповідно до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р. № 2464-VI (далі — Закон № 2464), а за періоди до 1 липня 2000 року — у порядку та на умовах, передбачених законодавством, що діяло раніше. Страховий стаж обчислюється в місяцях.

До страхового стажу прирівнюється трудовий стаж, набутий працівником за час роботи на умовах трудового договору (контракту) до набрання чинності Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням», а також періоди, починаючи з 1 січня 2016 року, протягом яких особа не підлягала страхуванню згідно з цим Законом, але нею або роботодавцем за неї сплачено єдиний внесок відповідно до Закону № 2464.

Розрахунок страхового стажу повинен робити страховальник на підставі даних Державного реєстру загально-

обов'язкового державного соціального страхування, наданих у вигляді довідки Пенсійним фондом України.

Відомості, що використовуються для обчислення страхового стажу, передбачені Положенням про реєстр застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, затвердженим постановою правління Пенсійного фонду України від 18.06.2014 р. № 10-1 <...> (далі — Положення).

Так, при обчисленні страхового стажу застрахованій особі роботодавець використовує довідки Пенсійного фонду України за формами ОК-5 чи ОК-7 (додатки 4 та 5 до Положення). При цьому для підтвердження страхового стажу застрахованої особи за період з 01.01.2016 р. роботодавець може скористатися інформацією з Пенсійного фонду України за формою «Дані про трудовий стаж» (додаток 9 Положення), яка надається роботодавцю за його запитом.

Отже, період наданої застрахованій особі після закінчення відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку відпустки без збереження заробітної плати для догляду за дитиною, яка потребує домашнього догляду, до досягнення нею шестирічного віку, до страхового стажу за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності не зараховується.

Але, враховуючи частину четверту статті 14 Закону № 1105, у разі, якщо зазначена в запиті застрахована особа здійснює догляд за дитиною з інвалідністю та отримує державну соціальну допомогу на догляд цієї дитини, з якої сплачується єдиний соціальний внесок, то такий період починаючи з 01.01.2016 р. зараховується до страхового стажу такої застрахованої особи та підтверджується відомостями про застрахованих осіб з Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування (додаток 9 Положення).

Начальник управління страхових виплат
та соціальних послуг Світлана ЗАРУБІНА

Б

Лікарняні

**ПРАЦІВНИКУ, ЯКИЙ ПРОХОДИТЬ КУРСИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ, ВІДКРИТО ЛІКАРНЯНИЙ: ЧИ ОПЛАЧУВАТИ ЙОГО?**

Людмила Балла,

PhD in Economics, експерт газети «Бухгалтерія: бюджет»



Працівник перебуває на курсах підвищення кваліфікації з 10 по 17 травня 2023 року. На цей період його звільнено від роботи, і за ці дні зберігається середній заробіток. Під час перебування на курсах, а саме з 12 по 15 травня 2023 року, працівнику відкрито електронний лікарняний листок, який з'явився в особистому кабінеті роботодавця на веб-порталі ПФУ. Чи підлягає він оплаті?

З 01.01.2023 р. лікарняні фінансує ПФУ, і відомство вже видавало деякі «цікаві» роз'яснення, які направлені на економію коштів фонду, адже в них говориться про неможливість виплати допомоги з тимчасової непрацездатності, хоча прямої заборони на те в Законі про соцстрахування¹ немає.

Тому в цій ситуації також звернулися до ПФУ, і, як виявилось, не даремно. Відповідь

ПФУ така: якщо працівнику під час перебування на курсах підвищення кваліфікації відкрито електронний лікарняний листок (ЕЛН), **то він не оплачується**, адже за період навчання працівник отримує середній заробіток. Таку думку озвучив ПФУ в листі від 25.04.2023 р. № 2800-030401-8/22536 (див. с. 28).

Чи все так однозначно в цьому питанні, давайте розбиратися разом.

ГАРАНТІЇ ПІД ЧАС КУРСІВ

Згідно зі ст. 122 КЗпП² при направленні працівників для підвищення кваліфікації з відривом від виробництва за ними **зберігається місце роботи** (посада) і **провадяться виплати, передбачені законодавством**. Йдеться про постанову № 695³.

Звичайні курси Так, *п.п. «а» п. 1 постанови № 695* передбачено збереження середнього заробітку **на період навчання**.

ЦИТАТА. 1. Установити для працівників, які направляються для підвищення кваліфікації, підготовки, перепідготовки і навчання інших професій з відривом від виробництва (далі — навчання), такі мінімальні державні гарантії:

а) збереження середньої заробітної плати за основним місцем роботи за час навчання. За вчителями та іншими працівниками освіти, які направляються на курси і до інститутів удосконалення вчителів, зберігається середня заробітна плата за кожним місцем роботи».

(*п.п. «а» п. 1 постанови № 695*)

Дистанційні Форма навчання (очна чи дистанційна) в постанові № 695 не конкретизована, головне — навчання **з відривом від виробництва**. Тобто, якщо є факт спів-

падіння робочого часу з часом дистанційних курсів, то є всі підстави для оформлення наказу про проходження курсів підвищення кваліфікації — працівник проходить навчання вдома і на роботу не виходить (увільняється від роботи, навчається з відривом від виробництва). Отже, за ним зберігається середній заробіток, що підкреслювало Мінекономіки в листі від 18.06.2020 р. № 3511-06/37744-09 (див. газету «Бухгалтерія: бюджет», № 25/2020, с. 25).

Якщо працівник продовжує працювати і паралельно (за згодою роботодавця) навчатися дистанційно, то підстав вважати цей період днями перебування на курсах немає — така особа не навчається з відривом від виробництва. Тому **немає підстав** зберігати середній заробіток. За цей період працівник отримує свою звичайну зарплату. Відповідно, і не буде питання з оплатою лікарняного — **він повинен оплачуватися на загальних підставах**.

Втім, наша ситуація інша — працівнику оформлено наказ про проходження курсів підвищення кваліфікації, за ним зберігають середній заробіток (зауважимо, що норми про виплату всього середнього заробітку перед проходженням курсів немає, тобто його виплачують у строки, встановлені для виплати зарплати), і в період проходження курсів (неважливо, очних чи дистанційних) **він захворів**.

¹ Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 23.09.1999 р. № 1105-XIV.

² Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р.

³ Постанова КМУ «Про гарантії і компенсації для працівників, які направляються для підвищення кваліфікації, підготовки, перепідготовки, навчання інших професій з відривом від виробництва» від 28.06.1997 р. № 695.

ХВОРОБА ПІД ЧАС КУРСІВ

У ст. 16 Закону про соцстрахування перелічені підстави для відмови в наданні допомоги з тимчасової непрацездатності. І серед них **немає** періоду перебування на курсах підвищення кваліфікації. Отже, формальної причини для відмови немає. Більш того, виконується умова ч. 1 ст. 23 Закону про соцстрахування — наявна підстава для оплати днів хвороби, а саме відкрито ЕЛН.

Втім, ПФУ в листі від 25.04.2023 р. № 2800-030401-8/22536 (див. с. 28) дивиться на це питання по-іншому.

Думка ПФУ Відповідно до ч. 1 ст. 15 Закону про соцстрахування допомога з тимчасової непрацездатності надається застрахованій особі у формі страхових виплат, **які повністю або частково компенсують втрату зарплати (доходу), у разі настання страхових випадків.**

Тобто, допомога виплачується, якщо працівник внаслідок хвороби втрачає зарплату (дохід). І, на думку ПФУ, втрата середнього заробітку за час хвороби, яка припала на період курсів, **не відбувається**, у зв'язку з цим не працює ч. 1 ст. 15 Закону про соцстрахування.

ЦИТАТА. «<...> **З урахуванням наведеного, а також того, що на період проходження курсів підвищення кваліфікації працівника звільняють від роботи на період навчання, працівнику за дні хвороби, які співпали з періодом проходження курсів підвищення кваліфікації, допомога по тимчасовій непрацездатності не надається, оскільки за період навчання передбачено збереження середньої заробітної плати.**<...>».

(лист ПФУ від 25.04.2023 р. № 2800-030401-8/22536)

Тобто, на думку ПФУ, якщо хвороба припала на період курсів, **то за працівником продовжує зберігатися середня зарплата** відповідно до п.п. «а» п. 1 постанови № 695, як за період курсів. Тому немає втрати зарплати, отже немає і допомоги з тимчасової непрацездатності.

ДО ВІДОМА. Згідно з п. 2 Порядку № 440⁴ оплата перших 5 днів тимчасової непрацездатності (за рахунок установи) здійснюється за основним місцем роботи застрахованої особи та за місцем роботи за сумісництвом у формі матеріального

забезпечення, **що повністю або частково компенсує втрату зарплати (доходу).** Отже, якщо дотримуватися логіки ПФУ, то **не буде і оплати перших 5 днів непрацездатності за рахунок установи.**

Однак, на нашу думку, не варто діяти так безпелеційно — рішення залежить від факту проходження курсів та їх результатів. Тобто спершу слід з'ясувати, чи дійсно завжди за період курсів слід зберігати середній заробіток, незважаючи на хворобу. Пояснимо.

Курси пройдено Згідно з п.п. «а» п. 1 постанови № 695 гарантується збереження середньої заробітної плати за основним місцем роботи **за час навчання.**

При цьому в документі:

- **не конкретизовано, що мається на увазі під «часом навчання».** Від бази навчання не вимагається надання за місцем роботи працівника графіків відвідування ним занять чи інших документів, підтверджуючих, що працівник дійсно знаходився на курсах кожне заняття. Тому формально єдиним підтвердженням проходження курсів є отримання відповідного документа (сертифіката тощо) про проходження курсів;
- **не сказано, що виплата середнього заробітку залежить від результатів проходження курсів.**

Отже, якщо працівник отримав документ про проходження курсів, то виходить, що він успішно пройшов курси і хвороба на них не вплинула. Тобто можна казати, що є підстави про **збереження середнього заробітку за весь період навчання** згідно з п.п. «а» п. 1 постанови № 695. Відповідно, можна скористатися поясненнями ПФУ, наданими в листі від 25.04.2023 р. № 2800-030401-8/22536 (див. с. 28), та не оплачувати лікарняний, адже зберігається середній заробіток. До речі, таку ж думку свого часу висловлював ФСС з ТВП у листі від 14.05.2015 р. № 5.2-32-846.

Роботодавець має підготувати **рішення** (протокол, наказ тощо) **про відмову в призначенні страхової виплати**, бо цього вимагають норми ч. 3 ст. 22 та ч. 1 ст. 24 Закону про соцстрахування. **Повідомити** працівника про таке рішення потрібно **протягом 5 к. дн.** після його прийняття (ч. 1 ст. 24 Закону про соцстрахування). Таке повідомлення про відмову надається в **довільній формі**, де варто зазначити аргументи, які ми навели вище, що стали підставою

⁴ Порядок оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, за рахунок коштів роботодавця, затверджений постановою КМУ від 26.06.2015 р. № 440.

для відмови в призначенні страхових виплат. Підставою для відмови в такому разі можна назвати ч. 1 ст. 15 Закону про соцстрахування.



ДО ВІДОМА. За педагогічними працівниками, направленими на курси, середній заробіток зберігається **як за основним місцем роботи, так і за сумісництвом.** У разі хвороби в період курсів, яка **не** вплинула на навчання, підставою для відмови в оплаті лікарняного як за основним місцем роботи, так і за сумісництвом буде ч. 1 ст. 15 Закону про соцстрахування. А ст. 22 Закону про соцстрахування, згідно з якою з 01.01.2023 р. допомога по тимчасовій непрацездатності призначається **за основним місцем роботи (діяльності)**, і лише в разі **нереалізації застрахованою особою права на таку допомогу вона надається за місцем роботи за сумісництвом (наймом)** (див. лист ПФУ від 16.01.2023 р. № 1468-1025/Я-03/8-2800/23 у газеті «Бухгалтерія: бюджет», № 4/2023, с. 12), **тут не застосовна.** Перші 5 днів хвороби за сумісництвом за рахунок роботодавця також немає підстав оплачувати, адже немає втрати заробітку. За основним місцем роботи та за сумісництвом за весь період курсів зберігають середній заробіток відповідно до п.п. «а» п. 1 постанови № 695.

Курси не пройдено Якщо у зв'язку з хворобою працівник не може повноцінно відвідувати курси і отримати документ про їх успішне проходження, то, вважаємо, слід діяти інакше. Тоді працівник має звернутися до роботодавця із заявою про те, що внаслідок хвороби в нього немає можливості пройти курси.

На підставі заяви працівника роботодавець ухвалює рішення про ненаправлення на курси (якщо курси ще не почалися, тобто працівник захворів напередодні курсів) або про переривання курсів та направлення на них після закінчення хвороби і вносить відповідні зміни до попереднього наказу про направлення на курси або видає новий наказ.

У такому разі в період хвороби працівник може вже не перебувати на курсах, тому підстав для збереження середнього заробітку згідно з п.п. «а» п. 1 постанови № 695 вже немає. Відповідно є факт втрати заробітку, тому ч. 1 ст. 15 Закону про соцстрахування **вже не працює.** Тоді за період хвороби **виплачується допомога з тимчасової непрацездатності.** Зазначимо, що і ФСС з ТВП у листі від 14.05.2015 р. № 5.2-

32-846 свого часу підкреслював: у разі внесення відповідних змін до наказу роботодавцем, на підставі яких працівник не направляється на курси у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю або ж направляється після її закінчення, **допомога надається за дні, пропущені через хворобу.**



ДО ВІДОМА. Щодо педагогічних працівників, за якими середній заробіток у разі направлення на курси зберігається як за основним місцем роботи, так і за сумісництвом, слід внести зміни до наказу про курси як за основним місцем роботи, так і за сумісництвом. Втім, хвороба за основним місцем роботи буде оплачена, а за сумісництвом — тільки перші 5 днів хвороби за рахунок роботодавця (див. газету «Бухгалтерія: бюджет», № 9/2023, с. 29), а допомога з тимчасової непрацездатності за рахунок ПФУ — ні.



Приклад 1. За наказом роботодавця працівника направлено на курси підвищення кваліфікації з 10 по 17 травня 2023 року. Він захворів 09.05.2023 р.

У такому разі, якщо в працівника дійсно **немає можливості** проходити курси в період хвороби (хвороби бувають різні, можливо, це перелом ноги, і працівник може проходити курси дистанційно), то доцільно внести зміни до наказу про направлення на курси або скасувати його. Курси переносяться на інший період, а працівнику оплачують час хвороби.



Приклад 2. За наказом роботодавця працівника направлено на курси підвищення кваліфікації з 10 по 17 травня 2023 року. 11 травня його забрала швидка, але вже 15 травня працівник зміг продовжити навчання.

Тут все залежить від працівника. Якщо він:

- **надасть** роботодавцю заяву про неможливість проходження курсів у зв'язку з хворобою, то доцільно внести зміни до наказу про направлення на курси. Тоді за 10 травня за ним зберігають середній заробіток як за період курсів, а з 11 травня за весь період хвороби оплачують лікарняний;
- **не надасть** роботодавцю заяву про неможливість проходження курсів у зв'язку з хворобою, то вважається, що він пере-

буває на курсах. Відповідно, за ним зберігають середній заробіток згідно з п.п. «а» п. 1 постанови № 695 за час навчання, тому немає підстав оплачувати ЕЛН.



Приклад 3. За наказом роботодавця працівника направлено на курси підвищення кваліфікації з 10 по 17 травня 2023 року. 16 травня він захворів.

Якщо хвороба розпочалася в період курсів, а триває і після їх завершення, не вплинула на результати навчання, то оплачуйте тільки дні хвороби, які припали на період після завершення курсів. Адже курси вже закінчилися, і є втрата заробітку.

Майте на увазі: для визначення кількості перших 5 днів хвороби, які оплачує роботодавець, **необхідно враховувати дні з дати відкриття ЕЛН, а не з дня закінчення курсів.**

ДОКУМЕНТ ДО КОНСУЛЬТАЦІЇ

ПЕНСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНИ

ДЕПАРТАМЕНТ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, СТРАХОВИХ ВИПЛАТ, СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ, ЖИТЛОВИХ СУБСИДІЙ ТА ПІЛЬГ

Про надання допомоги з тимчасової непрацездатності за час проходження працівником курсів підвищення кваліфікації

Лист від 25.04.2023 р. № 2800-030401-8/22536 (витяг)

Розглянувши в межах компетенції <...> інформаційний запит <...> про надання допомоги по тимчасовій непрацездатності за час проходження працівником курсів підвищення кваліфікації, Пенсійний фонд України повідомляє.

<...>

Згідно із частиною першою статті 3 Закону України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі — Закон) соціальне страхування здійснюється за принципами законодавчого визначення умов і порядку здійснення соціального страхування.

Частиною першою статті 15 Закону визначено, що допомога по тимчасовій непрацездатності надається застрахованій особі у формі страхових виплат, які повністю або частково компенсують втрату заробітної плати (доходу), у разі настання тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві.

Водночас частиною першою статті 23 Закону передбачено, що підставою для призначення допомоги по тимчасовій непрацездатності є сформований на основі медичного висновку про тимчасову непрацездатність листок непрацездатності.

Слід зазначити, що згідно з абзацом четвертим пункту 3 розділу I Порядку формування медичних висновків про тимчасову непрацездатність у Реєстрі медичних висновків в електронній системі охорони здоров'я, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я від 01.06.2021 р. № 1066, тимчасова непрацездатність особи відповідно до медичного висновку — це непрацездатність особи внаслідок захворювання, травми або інших причин (вагітність та пологи, карантин тощо), яка має тимчасовий зворотний характер під впливом лікування, реабілітації, інших заходів медичного характеру та триває до відновлення працездат-

ності або до закінчення причин, які унеможливають виконання роботи.

Статтею 122 Кодексу законів про працю України визначено, що при направленні працівників для підвищення кваліфікації з відривом від виробництва за ними зберігається місце роботи (посада) і провадяться виплати, передбачені законодавством.

Пунктом 1 постанови Кабінету Міністрів України від 28.06.1997 р. № 695 «Про гарантії і компенсації для працівників, які направляються для підвищення кваліфікації, підготовки, перепідготовки, навчання інших професій з відривом від виробництва» встановлено для працівників, які направляються для підвищення кваліфікації, підготовки, перепідготовки і навчання інших професій з відривом від виробництва (далі — навчання), мінімальні державні гарантії, зокрема, збереження середньої заробітної плати за основним місцем роботи за час навчання. За вчителями та іншими працівниками освіти, які направляються на курси і до інститутів удосконалення вчителів, зберігається середня заробітна плата за кожним місцем роботи.

З урахуванням наведеного, а також того, що на період проходження курсів підвищення кваліфікації працівника увільняють від роботи на період навчання, працівнику за дні хвороби, які співпали з періодом проходження курсів підвищення кваліфікації, допомога по тимчасовій непрацездатності не надається, оскільки за період навчання передбачено збереження середньої заробітної плати.

Відповідно до частини першої статті 23 Закону України «Про доступ до публічної інформації» рішення, дії чи бездіяльність розпорядників інформації можуть бути оскаржені до керівника Фонду, вищого органу або суду.

Начальник управління страхових виплат та соціальних послуг Світлана ЗАРУБІНА

Б

✍ Публічні закупівлі



ДОГОВІР ЦПХ НА ПРОВЕДЕННЯ КОРЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ: ПРАВИЛА ЗАКУПІВЛІ ТА ОПРИЛЮДНЕННЯ

Людмила Линник,

юрист газети «Бухгалтерія: бюджет»



Заклад освіти та фахівець укладають договір цивільно-правового характеру на проведення корекційних занять з дітьми з особливими освітніми потребами. Типова форма цього договору, затверджена постановою КМУ від 14.02.2017 р. № 88, передбачає внесення персональних даних фахівця та прізвища, ім'я, по батькові особи (осіб) з особливими освітніми потребами. Чи правомірно оприлюднювати такі договори на Прозоро?

1

Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, затверджені постановою КМУ від 14.12.2017 р. № 88.

2

Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 р. № 922-VIII.

3

Особливості здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджені постановою КМУ від 12.10.2022 р. № 1178.

4

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV.

5

Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV.

Договори Додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття (послуги) проводяться (надаються) фахівцями (із числа працівників закладу освіти та в разі потреби — додатково залученими фахівцями), з якими заклад освіти або відповідний орган управління освіти укладає **договори цивільно-правового характеру** (далі — договір ЦПХ). Це передбачено абз. 3 п. 6 Порядку № 88¹. Оплата здійснюється за ставками погодинної оплати праці, установленними в додатку 5 до постанови КМУ від 30.08.2002 р. № 1298, **підвищеними на 20 %** за роботу з особами з особливими освітніми потребами (абз. 4 п. 6 Порядку № 88). У 2022 році така ставка складає **118,03 грн** (2893,00 грн × 3,4% + 20%).

У даній ситуації йдеться про залучення стороннього фахівця на умовах договору ЦПХ про **надання послуг**.

Закупівля чи ні?

Нагадаємо, що з 19.10.2022 р. всі категорії замовників, що зобов'язані здійснювати публічні закупівлі відповідно до Закону № 922², проводять закупівлі відповідно до Закону з урахуванням **Особливостей № 1178**³.

Терміни в **Особливостях № 1178** (окрім «аномально низька ціна тендерної пропозиції») вживаються в значенні, наведеному в **Законі № 922, постановах КМУ від 24.02.2016 р. № 166 та від 14.08.2020 р. № 822**.

Відповідно до п. 6 ч. 1 ст. 1 Закону № 922 **договір про закупівлю** — це господарський договір, що укладається між замовником і учасником за результатами проведення процедури закупівлі/спрощеної закупівлі та передбачає **платне надання послуг**, виконання робіт або придбання товару. Договір про заку-

півлю укладається відповідно до норм ЦКУ⁴ та ГКУ⁵ з урахуванням особливостей, визначених цим Законом (ч. 1 ст. 41 Закону № 922).

Як визначає п. 21 ч. 1 ст. 1 Закону № 922, **послуги** — це будь-який предмет закупівлі, крім товарів і робіт, зокрема транспортні послуги, освоєння технологій, наукові дослідження, науково-дослідні або дослідно-конструкторські розробки, медичне та побутове обслуговування, найм (оренда), а також фінансові та консультаційні послуги, поточний ремонт.

Учасником і публічних, і допорогових закупівель **може бути фізична особа**. Це прямо передбачено нормами Закону № 922. При цьому закупівельне законодавство не розмежовує, за якими КЕКВ замовник здійснює оплату за отримані послуги.



ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Договір ЦПХ — це не трудовий договір. Трудове законодавство не поширюється на такі відносини. Договір ЦПХ — це договір підряду чи надання послуг, укладений за правилами ЦКУ, між сторонами — громадянином і установою для виконання конкретного завдання, роботи, надання послуг. І те, що видатки на його оплату здійснюються за «зарплатним» КЕКВ, не робить його трудовим договором.

Тож, якщо договір між установою та фізичною особою передбачає надання послуг чи виконання робіт, на нього **поширюються вимоги Закону № 922**. Такий висновок робимо, зокрема, і з відповіді Мінекономіки на запит № 886/2020, оприлюдненої на сайті міністерства в розділі «Консультації».

Преамбулою *Типового договору № 88*⁶ передбачено, що договір укладається відповідно до ст. 901–907 Цивільного кодексу України. А предметом такого договору є проведення (надання) психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг). Отже такий **договір є закупівлею**. А це означає, що певна інформація щодо нього таки має бути оприлюднена. А от, яка саме — розглянемо далі.



ДО ВІДОМА. Знаємо, що деякі фахівці не вважають договір ЦПХ закупівлею. Втім, ми навели вам аргументи з посиланням на позицію Мінекономіки. А якої позиції дотримуватися, вирішувати, як завжди, вам.

Оприлюднення Відповідно до п. 10 *Особливостей № 1178* замовники, у тому числі централізовані закупівельні організації, здійснюють закупівлі:

- **товарів і послуг** (крім послуг з поточного ремонту, предмет закупівлі яких визначається відповідно до п. 3 розд. II *Порядку № 708*⁷), вартість яких становить або перевищує **100 тис. грн**;
- **послуг з поточного ремонту**, вартість яких становить або перевищує **200 тис. грн**;
- **робіт**, вартість яких становить або перевищує **1,5 млн грн**,

шляхом застосування відкритих торгів у порядку, визначеному *Особливостями № 1178*, та/або шляхом використання е-каталогу для закупівлі товару відповідно до *Порядку № 822*⁸, з урахуванням **положень, визначених Особливостями № 1178**.

Під час здійснення так званих **допорогових закупівель**, тобто закупівель, вартість яких є меншою за зазначені вище суми, замовники можуть використовувати ЕСЗ відповідно до умов, визначених адміністратором ЕСЗ, у тому числі е-каталог для закупівлі **товарів**.

У разі ж здійснення таких закупівель **без використання ЕСЗ замовник обов'язково:**

- дотримується принципів здійснення публічних закупівель, визначених *Законом № 922*;
- **вносить інформацію про таку закупівлю до річного плану**;
- оприлюднює **відповідно до п. 38 розд. X «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 922** в ЕСЗ звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель. Тобто щодо договорів понад

50 тис. грн також **не пізніше, ніж через 10 робочих днів з дня укладення такого договору**.



ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! У разі здійснення закупівлі, вартість якої **є меншою, ніж 50 тис. грн**, без використання ЕСЗ замовник **не оприлюднює** в ЕСЗ **звіт про договір** про закупівлю, укладений без використання ЕСЗ (оновлений п. 11 *Особливостей № 1178*).

Таким чином, щодо закупівель **до 50 тис. грн** в ЕСЗ оприлюднюється **тільки річний план**.

Ми вже з'ясували, що договір, про який ідеться в запитанні читача, є договором про закупівлю. І тільки якщо такий договір укладено на суму **понад 50 тис. грн** поза межами ЕСЗ, замовник зобов'язаний **оприлюднити звіт** про договір про закупівлю, укладений без використання ЕСЗ.

1. Виконавець. Інформацію, що має містити такий звіт, передбачено ч. 3 ст. 3 *Закону № 922*. І вона дійсно містить перелік **даних про виконавця**. Зокрема, для фізичної особи — учасника зазначаються прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) постачальника товарів, **виконавця робіт чи надавача послуг**, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта, далі — РНОКПП (для фізосіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття РНОКПП та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті) постачальника товарів, **виконавця робіт чи надавача послуг**, місце проживання постачальника товарів, виконавця робіт чи надавача послуг та номер телефону (п.п. 3–5 абз. 2 ч. 3 ст. 3 *Закону № 922*).



ДО ВІДОМА. Однак маємо нагадати, що згідно з нормами ст. 5 *Закону про захист персональних даних*⁹ та ст. 6 *Закону про публічну інформацію*¹⁰ **не належить до інформації з обмеженим доступом інформація про отримання в будь-якій формі фізичною особою бюджетних коштів**.

2. Дитина. Інформація про дитину у звіті не оприлюднюється взагалі. Сам же **договір про закупівлю та всі додатки до нього** відповідно до п. 10 *Особливостей № 1178* оприлюднюються лише в разі здійснення закупівлі послуг на суму понад 100 тис. грн. І правила

⁶ Типовий договір на проведення (надання) психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг) (додаток 3 до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, затверджених постановою КМУ від 14.02.2017 р. № 88).

⁷ Порядок визначення предмета закупівлі, затверджений наказом Мінекономіки від 15.04.2020 р. № 708.

⁸ Порядок формування та використання електронного каталогу, затверджений постановою КМУ від 14.09.2020 р. № 822.

⁹ Закон України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 р. № 2297-VI.

¹⁰ Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 р. № 2939-VI.

щодо оприлюднення інформації про виконавця ті ж самі.

Права дитини і тут не будуть порушені. Адже відповідно до ст. 2 Закону про захист персональних даних **персональні дані** — це відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована. При цьому, як впливає з листа Уповноваженого ВРУ з прав людини від 28.07.2017 р. № 11-1662/2189-17-168, прізвище, ім'я та по-батькові не є такими

даними, адже не можуть ідентифікувати конкретну людину. Осіб з аналогічними даними може бути декілька. А от РНОКПП — то вже інша річ, та його в договорі на корекційні заняття для дитини не зазначають. Окрім того, у разі наявності сумнівів саме щодо меж оприлюднення інформації про дітей, з якими проводяться корекційні заняття, ніщо не заважає замовнику під час сканування відповідного договору приховати інформацію про дитину.

5

 Місцеве самоврядування



ЧИ МОЖЕ СЕКРЕТАР РАДИ ЗВІЛЬНИТИ ПРАЦІВНИКА ЗА ВІДСУТНОСТІ ГОЛОВИ?

Людмила Линник,

юрист газети «Бухгалтерія: бюджет»



Чи може секретар ради в період відсутності голови видати розпорядження про звільнення працівника?

Нагадаємо, що детально про виконання обов'язків голови під час його відсутності з тих чи інших причин ми розповідали в газеті «Місцева рада», № 2/2022, с. 8 та № 2/2020, с. 13.

Щоб правильно відповісти на дане конкретне запитання, слід враховувати, у зв'язку з якими обставинами секретар виконує повноваження голови: посада голови вакантна чи він просто тимчасово відсутній? Тож розглянемо кожен з цих варіантів.

Посада голови вакантна Частиною 2 ст. 42 Закону про МС¹ закріплені **три випадки**, за умови настання яких керівництво переходить до секретаря ради. У двох з них посада голови є вакантною.

1. Звільнення з посади сільського, селищного, міського голови у зв'язку з достроковим припиненням його повноважень. Повноваження голови вважаються достроково припиненими в разі настання обставин, передбачених ч. 1, 2, 5 ст. 79 Закону про МС (детальніше див. у газеті «Місцева рада», № 2/2022, с. 13).

Секретар ради тимчасово здійснює зазначені повноваження **з моменту** (тобто

з дня) **дострокового припинення повноважень** відповідного голови **і до моменту початку повноважень** голови, обраного на позачергових виборах відповідно до закону, або до дня відкриття першої сесії відповідної сільської, селищної, міської ради, обраної на чергових місцевих виборах (ч. 2 ст. 42 Закону про МС).

2. Смерть голови. Така підстава вказана двічі — один раз як підстава для дострокового припинення в ст. 79 Закону про МС та другий раз — окремо в ч. 2 ст. 42 Закону про МС. Зазначимо, що невідомо, чому її окремо виділено в ч. 2 ст. 42 Закону про МС. Комітет ВРУ з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування в листі від 13.12.2021 р. № 04-23/15-2021/388605 (див. газету «Місцева рада», № 2/2022, с. 13) також звернув увагу на цей факт, однак визначив цей випадок частиною більш загального випадку дострокового припинення його повноважень.



ДО ВІДОМА. В усіх випадках дострокового припинення повноважень голови **по-**

¹ Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280-ВР.

сада голови стає вакантною. Виняток становить тільки дострокове припинення повноважень голови в разі утворення військово-цивільної чи військової адміністрації. Посади «секретар ради» в такому разі не передбачено взагалі.

На думку Мінрегіону, висловлену в листі від 31.07.2019 р. № 7/34.4/12350-19 (див. газету «Місцева рада», № 2/2020, с. 8), Комітету ВРУ в листі від 13.12.2021 р. № 04-23/15-2021/388605 (див. газету «Місцева рада», № 2/2022, с. 13) та в Роз'ясненні стосовно деяких питань здійснення повноважень сільських, селищних, міських голів та формування постійних комісій місцевих рад від 19.06.2013 р. (протокол № 11) (далі — Роз'яснення № 11), у повному обсязі секретар може виконувати повноваження голови **винятково** в разі, коли посада відповідного голови **є вакантною**.



ДО ВІДОМА. Рішення про визнання повноважень секретаря не ухвалюється — він виконує повноваження голови в такому разі **відповідно до закону**.

При цьому секретар стає головною посадовою особою до обрання нового сільського, селищного, міського голови та виконує **всі** повноваження, передбачені ст. 42 Закону про МС, головує на засіданнях ради та її виконавчого комітету, керує апаратом ради та її виконавчими органами, у тому числі **приймає** на посади **та звільняє** з посад відповідних працівників.

Голова тимчасово відсутній Третій випадок, визначений ст. 42 Закону про МС, за умови настання якого керівництво тимчасово переходить до секретаря ради, — це **не-**

можливість здійснення головою своїх повноважень.

Втім у Роз'ясненні № 11, наприклад, підкреслено, що законодавством не визначено чіткого переліку випадків неможливості виконання головою своїх повноважень. Про те, що закон не дає можливості чітко з'ясувати, у чому полягає така неможливість, не визначає деталізованого переліку цих випадків та обсягу повноважень, які здійснюватиме секретар відповідної ради, йдеться і в Роз'ясненні № 11.

Віднести до таких можна і час хвороби (тимчасову непрацездатність), і відпустку, і відрядження. За таких умов повноваження секретаря **є обмеженими і здійснюються в колі окреслених законодавством та регламентом ради**. І, звісно, право приймати чи звільняти працівників у цих документах може не бути зазначено.

Загалом, якщо відсутність нетривала, то навряд виникнуть питання. Але якщо це місяць чи кілька місяців (наприклад, тривала хвороба)? У працівників дійсно може виникнути потреба звільнитись у цей період. І якщо прийняття на роботу, заповнення вакансій може почекати, то звільнення — ні.

Між тим право приймати та звільняти працівників, крім виборних посад, належить голові. Законодавство не містить приписки «або особі, що виконує його обов'язки». І це може зіграти злий жарт у разі оскарження працівником звільнення до суду. Тож, на нашу думку, особа, що виконує повноваження голови, **може здійснювати відповідні розпорядчі дії частково**: якщо йдеться про відрядження, відпустку за графіком чи звільнення за власним бажанням.

Б